

BISTRIŠKI ODMEVI

GLASILO OBČINE ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA II NOVEMBER 2012 II ŠT. 54 II 5200 IZVODOV II BREZPLAČNO

**GOBARSKI
PRAZNIK**

**PETICIJA
ZA ZAPRTJE
BIOPLINARNE**

**OPN
ILIRSKA BISTRICA**

**TEDEN
OTROKA**

JESENSKI ZRAK

*Zrak je hladan, prosojen
preko mesta razlit;
tih je in mrzel, pokojen
ribnika srebrni svit.*

*Veter noben se ne vzdrami,
da bi razlomil srebro,
bleščeče nad temi vodami,
da bi predramil drevo.*

*Ko da ribnik miruje,
ko da mu je mrtvo dno
in ko da nad njimi prisluškuje
ob ribniku črno drevo.*

(Srečko Kosovel)

UVODNIK

Mesec oktober nam je prinesel veliko lepega. Sprehode po gozdu, ki je ta čas radodaren z gobami in kostanji. In če smo se tja odpravili samo na sprehod, brez košaric, smo lahko uživali v barvah jeseni, ki so prav tam najbolj izrazite. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno, tako visokih temperatur ne pomnimo že kar nekaj let. To pa je poskrbelo za številne prireditve in aktivnosti, ki so se v preteklem mesecu odvijale v naši občini. Ljubitelji gob so lahko uživali na tradicionalnem Gobarskem prazniku na Pregarjah, ki ga tamkajšnje društvo uspešno pripravlja že sedmo leto. Pestro pa je bilo tudi na šolskem in kulturnem področju. Otroci so praznovali teden otroka, ki je marsikateri skupini pričaralo obilo zabave, druženja in smeha. Letošnja jesen je bila tako radodarna s soncem, v teh prvih novembrskih dneh pa se zdi, da zima že trka na vrata, zato vam želim, da se v družbi prijateljev pogrejete na kateri od številnih prireditev, ki se nam obetajo v novembru.

Isabella Bučković,
odgovorna urednica

IZ VSEBINE

AKTUALNO	Gobarski praznik	3
	Novi vaški dom na Veliki Bukovici	3
OBČINSKI ODMEVI	Upravna enota Ilirska Bistrica obvešča	4
	Zakaj peticija za zaprtje bioplinarne	7
	58.seja sveta notranjsko-kraške regije	9
GOSPODARSTVO, KMETIJSTVO IN TURIZEM	Ocenjevanje žganj Primorska 2012	10
	Tečaj varno delo z motorno žago	11
	Jurček velikan	12
	V ZGS uvajamo čakalne vrste	13
ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV	Folklorna skupina Gradina med	
	14 najboljšimi skupinami v državi	16
	Potres v Domu na Vidmu	17
	Izpolnjena zadnja želja	18
	Karneval v Varaždinu	19
SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE	Simbioza	20
	Prepoznavmo sladkorno bolezen	22
	Dejavnosti v dnevnem centru Sonček	23
KULTURA	Misel o knjigi	27
	Nekaj malega	29
	Zaplešite, zapojte z nami	30
	Razstava akvarelov Jožeta Šajna	31
ŠOLSTVO IN ŠPORT	Balinarski turnir na Dolnjem Zemonu	32
	5.srečanje maturantov	33
	Bili smo v veselju	34
	O odraščanju	36
	Učna pot	37
NAŠI MLADI IN NAJMLAJŠI	Utrinki iz vrtca Antonina	38
	Teden otroka	38
NAPOVEDNIK	Prireditve v novembru	40

KOLOFON

Bistriški odmevi - Glasilo Občine Ilirska Bistrica III Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica
Odgovorna urednica: Isabella Bučković
Uredniški odbor: mag. Olga Kozak, Vladimir Čeligoj, Mateja Rolih, Tatjana Urbančič, Milojka Štemberger, Lucija Šenkinc
Sedež uredništva: Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica III E-naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si III Telefon: 05/71 12 308, 051/341 133
Lektoriranje: Nataša Ujčič (razen posameznih prispevkov) III Grafična zasnova: Nina Urh
Grafično oblikovanje in tisk: Schwarz print d.o.o., Koprška ulica 106 d, 1000 Ljubljana III Naklada: 5.200 izvodov
Glasilo brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica III Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov.
Prispevkov ne honoriramo. Avtor nepodpisanih prispevkov je odgovorna urednica.
Fotografije: Petar Nikolić, arhiv ZGS, Patricija Dodič in foto arhivi društev, gimnazije Ilirska Bistrica, OŠ Antona Žnideršiča, OŠ Dragotina Ketteja, OŠ Jelšane, OŠ, Podgrad, OŠ Podgora Kuteževo, OŠ Pregarje, Fotografija na naslovnici: Isabella Bučković

NOVI VAŠKI DOM NA VELIKI BUKOVICI

Kljub slabemu vremenu so krajani Velike Bukovice v soboto 27. oktobra slavnostno odprli vrata svojega novega vaškega doma, za katerega so vaščani s pomočjo občine Ilirska Bistrica in evropskimi sredstvi zbrali več kot 100.000 eurov. Zamisel za izgradnjo objekta, ki za krajane Velike Bukovice pomeni veliko pridobitev, se je porodila v letu 2008, ko so krajani pridobili vračila od javno telekomunikacijskega omrežja. Dogovorili so se, da bodo ta denar namenili izgradnji vaškega doma, ki bo namenjen predvsem zbiranju in druženju krajanov ob različnih priložnostih. S pomočjo bistrške občine so pridobili še 54.000 eurov iz evropskega kmetijskega sklada. Dela v vrednosti 28.000 eurov pa so krajani opravili sami. »Težave so nastale pri iskanju izvajalca del, saj za denar, ki smo ga imeli na voljo nihče ni hotel prevzeti gradnje.« je povedal predsednik gradbenega odbora Marjan Boštjančič. Vendar

jim je s pridnim delom krajanov in prispevki sponzorjev uspelo. Danes na obrobju Velike Bukovice, ob športnem igrišču stoji nov vaški dom z dvema etažama. V pritličju je večnamenska dvorana s kuhinjo, sanitarijami in skladiščem. V zgornjem nadstropju pa so uredili sobo za sestanke in prostor za arhiv. Udeležence je ob slovesnosti nagovoril župan Emil Rojc, ki je krajanom čestital in jim zaželel veliko lepih trenutkov v novem vaškem domu. »Upam, da se boste v tem objektu družili in da boste tukaj našli veliko lepih skupnih uric. Posebej je to pomembno danes, ko je vsak razpet med delom in težko najde čas za druženje in prijateljstvo.« III

GOBARSKI PRAZNIK NA PREGARJAH

Tradicionalni, že sedmi gobarski praznik na Pregarjah je bil klub nekoliko slabšemu vremenu dobro obiskan. Kulturno turistično društvo Pregarje, ki skrbi za organizacijo praznika že vsa leta, je tudi tokrat pripravilo okusne gobje jedi, na ogled pa je bila tudi razstava gob.

Lepo vreme in visoke temperature so

pripomogle, da je bila jesen ugodna za številne gobarje. Člani kulturnega turističnega društva Pregarje so tako letos nabrali čez 100 kg gob, predvsem jurčkov, iz katerih so pripravili gobjo juho in gobji golaž s polento. Za tiste, ki niso ljubitelji gobjih specialitet, pa so pripravili tudi druge domače dobrote, kot so zelje in klobase, divjačinski golaž, jabolčni zavitek in pečene kostanje. Gobarski praznik je tako svoj vrhunec že tradicionalno dosegel s prihodom pite velikanke, ki je merila kar 5 metrov, obiskovalci pa so jo razgrabili v nekaj minutah. Na ogled pa je bila tudi razstava gob, ki jo pripravljajo v sodelovanju z Gobarskim društvom Ilirska Bistrica. Razstava, na kateri predstavijo preko sto vrst gob, vsako leto pritegne veliko pozornosti. Namen razstave je predvsem informirati ljudi in jim v živo predstaviti posamezne vrste gob, tudi takih, ki jih v naravi ne srečamo ravno pogosto.

Prireditev je spremljal bogat kulturni program, v katerem so nastopila domača društva, za zabavo pa je poskrbel Ansambel Spev in Klapa Mirakul. »Prireditev je postala že tradicionalna, vsako leto jo obišče veliko število obiskovalcev. Letos nam je nekoliko ponagajalo vreme, vendar pa je bil obisk kljub temu dober.«, je dejal Milenko Konestabo. III

UPRAVNA ENOTA ILIRSKA BISTRICA OBVEŠČA

Spremembe na področju pravic po vojnih zakonih

Že v julijski številki Bistriških odmevov smo vas seznanili s spremembami na področju vojne zakonodaje, ki so posledica uveljavitve Zakona za uravnoteženje javnih financ (v nadaljevanju ZUJF).

Pri tem smo izpostavili:

- 1. ukinitve pravice do zdraviliškega in klimatskega zdravljenja upravičencev**, ki imajo priznan status vojnega veterana ali vojnega invalida ali žrtve vojnega nasilja;
- 2. izplačevanje pravic po vojni zakonodaji za nazaj, pri čemer se sprememba** dinamike izplačil uvaža postopoma tako, da se bo na nov način v celoti prešlo šele v januarju 2013.

V prehodnem obdobju v letu 2012 mesečni prejemi upravičencev dospevajo v izplačilo po naslednji dinamiki:

- prejemi za julij so dospeli 6. 7. 2012,
- prejemi za avgust so dospeli 13. 8. 2012,
- prejemi za september so dospeli 19. 9. 2012,
- prejemi za oktober bodo dospeli 25. 10. 2012,
- prejemi za november bodo dospeli 3. 12. 2012,
- prejemi za december bodo dospeli 2. 1. 2013.

- 3. Zvišanje starosti za uveljavitev pravic po Zakonu o vojnih veteranih (v nadaljevanju ZVV) s 50 let na 55 let**

ZUJF je dvignil starost upravičencev za uveljavitev pravic po ZVV (veteranski dodatek, dodatek za pomoč in postrežbo, letni prejemek, dopolnilno zdravstveno zavarovanje, brezplačna vožnja) s 50 let starosti na 55 let. Pravica do varstva navedenih pravic vojnega veterana pa ostane nespremenjena v primeru nastanka trajne popolne izgube delovne zmožnosti.

Dvig starosti na 55 let bo povzročil bistveno spremembo na področju pravice vojnega veterana do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, ki so zagotovljene v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja (tako imenovano dopolnilno zdravstveno zavarovanje). Plačilo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja se od 1. 1. 2013 zagotavlja le tistim vojnim veteranom, ki bodo na ta dan starejši od 55 let ali je pri njih podana trajna popolna izguba delovne zmožnosti in bodo prejemniki veteranskega dodatka oz. bodo izpolnjevali pogoje za prejem le-tega.

Upravna enota je tako v skladu z opisanimi spremembami po uradni dolžnosti za vsakega sedanjega upravičenca do plačila dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja preverila, ali izpolnjuje pogoje za prejemanje te pravice tudi od 1. 1. 2013 ter o tem izdala ustrezno odločbo.

Vojne veterane, ki boste s 1. 1. 2013 izgubili pravico do plačila dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja iz naslova vojnega veterana, obveščamo, da sedanje pogodbe, ki ste jih sklenili z izbrano zdravstveno zavarovalnico, veljajo še naprej.

TRIGLAV, Zdravstvena zavarovalnica, d. d., obvešča, da bodo zavarovalne pogodbe ostale še nadalje veljavne, pri čemer bodo na zavarovalnih pogodbah spremenili način plačila in plačnikom za plačilo zavarovalne premije pošiljali plačilni nalog.

Če želi zavarovalec premijo plačevati prek direktne obremenitve transakcijskega računa ali kot odtegljaj pri pokojnini ali plači, prosijo, da jih pokliče po brezplačni telefonski številki 080 26 64 ali naveže stik preko elektronske pošte tocka@zdravstvena.net.

Zavarovalnica Adriatic Slovenica, d. d., bo svoje zavarovance, ki bodo izgubili pravico do plačila premije iz proračuna, pisno obvestila, obvestilu pa bo priloženo še pooblastilo za plačilo premije z direktno obremenitvijo transakcijskega računa (če se odločijo za tak način plačevanja premije). Plačevanje premije z osebnega računa z direktno obremenitvijo je za zavarovance tudi najenostavnejši način poravnavanja mesečnih obveznosti.

Pojasnila o zavarovalni polici dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja lahko dobite na brezplačni telefonski številki 080 11 10.

Tudi **Zavarovalnica Vzajemna, d. v. z.**, bo svoje zavarovance, ki bodo s 1. 1. 2013 izgubili pravico do plačila dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja iz naslova vojnega veterana, pisno obvestila in se z njimi dogovorila za način plačila premije, ki bo za zavarovance najugodnejši. Za dodatna pojasnila glede dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja se obrnite zaposlene po brezplačni telefonski številki 080 20 60 ali pa pišite preko elektronske pošte na naslov info@vzajemna.si.

Vse sedanje upravičence do veteranskega dodatka pozivamo, da upravniemu organu sproti sporočajo vsako spremembo (bodisi glede premoženjskega statusa ali glede števila vzdrževanih članov), ki bi vplivala na višino veteranskega dodatka. Glede na to da je pravica do dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja vojnega veterana pogojena s pravico do veteranskega dodatka, predlagamo, da ste tudi ostali vojni veterani, starejši od 55 let, pozorni na določeni cenzus za pridobitev pravice do veteranskega dodatka (v letu 2012 je to 497,15 EUR na družinskega člana na mesec). V kolikor menite, da vaši dohodki ne dosegajo navedene višine, lahko na upravni enoti podate vlogo za pridobitev veteranskega dodatka in posledično tudi pravice do dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. **III**

Na podlagi 50. člena Zakona o prostorskem načrtovanju - ZPNačrt (Uradni list RS, št. 33/07, 108/09, 57/12), 43. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/04, 20/06, 39/06, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12) in 34. člena Statuta Občine Ilirska Bistrica (Uradne objave PN, št. 18/95, 18/97, 30/98 in Uradni list RS, št. 31/99, Uradne objave časopisa Snežnik, št. 4, 30.6.2006) župan Občine Ilirska Bistrica objavlja

JAVNO NAZNANILO 2. JAVNI RAZGRNITVI DOPOLNJENEGA OSNUTKA OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA ILIRSKA BISTRICA

I.

Župan Občine Ilirska Bistrica naznanja javno razgrnitev:

- **dopolnjenega osnutka Občinskega prostorskega načrta Ilirska Bistrica - OPN**, ki ga je izdelalo podjetje V prostoru d.o.o., Domžale, oktober 2012,
- **okoljskega poročila** za Občinski prostorski načrt Ilirska Bistrica, ki ga je izdelalo podjetje Ipsum d.o.o., Domžale, oktober 2012,
- obrazložitve,
- povzetka za javnost.

II.

Gradivo iz prve točke bo **javno razgrnjeno**:

- **od 16.11.2012 do vključno 17.12.2012 med delavniki od 8:00 do 20:00 ure v Galeriji v Domu na Vidmu, Gregorčičeva 2, Ilirska Bistrica,**
- **od 16.11.2012 do vključno 17.12.2012 na spletni strani Občine Ilirska Bistrica <http://www.ilirska-bistrica.si>,** **Strokovne podlage**, na katerih temeljijo rešitve dopolnjenega osnutka prostorskega načrta in okoljskega poročila, so na vpogled na sedežu občine.

III.

Javna obravnava bo: v sredo, 28.11.2012 ob 17. uri v mali dvorani v Domu na Vidmu, Gregorčičeva 2, Ilirska Bistrica.

IV.

V času javne razgrnitve in javne obravnave ima javnost pravico dajati pripombe in predloge na dopolnjen osnutek prostorskega akta. Pripombe in predlogi se lahko do vključno 17.12.2012 podajo pisno na mestu javne razgrnitve kot zapis v zvezek pripomb in predlogov, lahko se pošljejo na naslov Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, ali na elektronski naslov obcina.ilirska-bistrica@ilirska-bistrica.si, pri čemer se v rubriki »zadeva« navedejo ključne besede »OPN ILIRSKA BISTRICA«. Šteje se, da je pri dajanju pripomb in predlogov z navedbo imena in priimka ali drugih osebnih podatkov podan pristanek za objavo teh podatkov v stališču do predlogov in pripomb, ki bo objavljeno na krajevno običajen način in v svetovnem spletu. Osebe, ki ne želijo, da se v stališču objavijo njihova imena in priimki ali drugi osebni podatki, morajo to posebej navesti. Stališča do podanih pripomb bodo objavljena na spletni strani in oglasni deski Občine Ilirska Bistrica.

Ilirska Bistrica, 25.10.2012

Številka: 3500-1/2006

Župan

Občine Ilirska Bistrica

Emil Rojc, l.r.

2. JAVNA RAZGRNITEV DOPOLNJENEGA OSNUTKA OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA ILIRSKA BISTRICA - OPN

Občina Ilirska Bistrica je izvedla 1. javno razgrnitev dopolnjenega osnutka OPN v mesecu avgustu in septembru 2011.

V okviru 1. javne razgrnitve so občani podali pripombe in predloge na dopolnjeni osnutek OPN. Podane pripombe in predloge javnosti sta preučili podjetji V prostoru d.o.o. in Ipsum d.o.o., ter do njih zavzeli stališča skupaj z Občino, katera so objavljena na občinski spletni strani.

Ob upoštevanju stališč do pripomb ter z usklajevanji z nosilci urejanja prostora se je pripravilo usklajen dopolnjen osnutek OPN za 2. javno razgrnitev in okoljsko poročilo, katero je pridobilo mnenje o ustreznosti in mnenje o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (CPVO) za plan na Občinski prostorski načrt Občine Ilirska Bistrica. OPN je prostorski akt, s katerim se ob upoštevanju usmeritev iz državnih prostorskih aktov, razvojnih potreb občine in varstvenih zahtev, določijo cilji in izhodišča prostorskega razvoja občine, načrtujejo prostorske ureditve lokalnega pomena ter določijo pogoji umeščanja objektov v prostor. OPN je podlaga za pripravo projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja, razen na območjih, ki se urejajo z občinskimi podrobnimi prostorskimi načrti (OPPN) ali državnimi

prostorskimi načrti (DPN).

Občina mora v postopku priprave OPN javnosti omogočiti seznanitev z dopolnjenim osnutkom v okviru javne razgrnitve, ki traja najmanj 30 dni, in v tem času zagotoviti tudi njegovo javno obravnavo. Istočasno mora občina javnost seznaniti tudi z okoljskim poročilom. V okviru javne razgrnitve imajo občani pravico dajati pripombe in predloge na dopolnjeni osnutek OPN. Občina mora pripombe in predloge javnosti preučiti in do njih zavzeti stališče. Ob upoštevanju stališč do pripomb in predlogov javnosti občina pripravi predlog občinskega prostorskega načrta, ki ga pošlje vsem državnim in lokalnim nosilcem urejanja prostora (ministrstva, zavodi, ...) v mnenja. Po pridobitvi vseh pozitivnih mnenj lahko občinski svet z odlokom sprejme Občinski prostorski načrt.

Zato Občina po postopku izdelave OPN, ki določa Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.l.RS, št. 33/07,108/09,57/12) objavlja javno naznanilo o 2.javni razgrnitvi OPN Ilirska Bistrica. Vljudno vabljeni na javno razgrnitev in javno obravnavo v Dom na Vidmu, ter podajo pripomb od 16.11.2012 dalje, kot je navedeno v javnem naznanilu o 2. javni razgrnitvi dopolnjenega osnutka OPN Ilirska Bistrica.

ZAKAJ PETICIJA ZA ZAPRTJE BIOPLINARNE

Bioplinarna ni prinesla obljubljenih 30 kakovostnih delovnih mest, prinesla pa je negativne vplive na okolje in ljudi. Smrad vpliva na počutje in zdravje ljudi, na posel in vrednost nepremičnin, lastnik bioplinarne pa zanj krivi druge (npr. kmete). Lastnik zaposlenim ne plačuje prispevkov za plače.

Peticije se sprejemajo po pošti ali osebno v sprejemni pisarni Občine Il. Bistrica na Bazoviški cesti 14 vsak delovnik, od 8.00 do 14.30, ob sredah od 8.00 do 17.00. Peticije se zbirajo tudi v nekaterih gostinskih lokalih, na sedežih krajevnih skupnosti, stanovanjskih blokih v Il. Bistrici ...

S podpisom peticije lahko skupaj naredimo veliko za zdravo življenjsko okolje, svoje zdravje in zdravje zanamcev in hkrati izkažemo odgovornost in solidarnost do prizadetih prebivalcev.

ZAKAJ PETICIJA ZA ZAPRTJE BIOPLINARNE

Kljub prepovedi delovanja bioplinarna še vedno sprejema odpadke, lastnik ZAVESTNO ignorira odločbo inšpektorja. Zaradi izliva tekočega ostanka v kanalizacijo je večkrat prišlo do zastoja centralne čistilne narave Il. Bistrica, nastala je škoda. Lastnik zaposlenim ne plačuje prispevkov za plače.

Peticije se sprejemajo po pošti ali osebno v sprejemni pisarni Občine Il. Bistrica na Bazoviški cesti 14 vsak delovnik, od 8.00 do 14.30, ob sredah od 8.00 do 17.00. Peticije se zbirajo tudi

v nekaterih gostinskih lokalih, na sedežih krajevnih skupnosti, stanovanjskih blokih v Il. Bistrici ...

S podpisom peticije lahko skupaj naredimo veliko za zdravo življenjsko okolje, svoje zdravje in zdravje zanamcev in hkrati izkažemo odgovornost in solidarnost do prizadetih prebivalcev.

ZAKAJ PETICIJA ZA ZAPRTJE BIOPLINARNE

Lastnik bioplinarne občane, ki prijavljajo smrad inšpekciji, označuje za lažnivce. Kljub prepovedi delovanja bioplinarna še vedno sprejema odpadke, lastnik ZAVESTNO ignorira odločbo inšpektorja. S peticijo pristojnim državnim službam sporočamo, da bioplinarna nima soglasja lokalne skupnosti za delovanje.

Peticije se sprejemajo po pošti ali osebno v sprejemni pisarni Občine Il. Bistrica na Bazoviški cesti 14 vsak delovnik, od 8.00 do 14.30, ob sredah od 8.00 do 17.00. Peticije se zbirajo tudi v nekaterih gostinskih lokalih, na sedežih krajevnih skupnosti, stanovanjskih blokih v Il. Bistrici ...

S podpisom peticije lahko skupaj naredimo veliko za zdravo življenjsko okolje, svoje zdravje in zdravje zanamcev in hkrati izkažemo odgovornost in solidarnost do prizadetih prebivalcev.

S prijaznimi pozdravi, člani skupine Nove Ideje III

PETICIJA za zaprtje Bioplinarne Ilirska Bistrica

Ime in priimek (velike tiskane črke)

Datum rojstva

Naslov stalnega bivališča (ulica, hiš. št., kraj, občina)

Kraj in datum podpisa

Podpis

PETICIJA za zaprtje Bioplinarne Ilirska Bistrica

Ime in priimek (velike tiskane črke)

Datum rojstva

Naslov stalnega bivališča (ulica, hiš. št., kraj, občina)

Kraj in datum podpisa

Podpis

PETICIJA za zaprtje Bioplinarne Ilirska Bistrica

Ime in priimek (velike tiskane črke)

Datum rojstva

Naslov stalnega bivališča (ulica, hiš. št., kraj, občina)

Kraj in datum podpisa

Podpis

PETICIJA za zaprtje Bioplinarne Ilirska Bistrica

Ime in priimek (velike tiskane črke)

Datum rojstva

Naslov stalnega bivališča (ulica, hiš. št., kraj, občina)

Kraj in datum podpisa

Podpis

PREDSTAVNIKI MGRT NA 58. SEJI SVETA NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE

Na 58. seji Sveta Notranjsko-kraške regije so gostovali državna sekretarka na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo RS (MGRT) mag. Monika Kirbiš Rojs s sodelavci, ki so predstavili proces priprave razvojnih programskih dokumentov za obdobje 2014–2020.

Svet Notranjsko-kraške regije, ki ga sestavljajo župani občin Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Logatec, Loška dolina, Pivka in Postojna, je na 58. seji Sveta gostil predstavnike MGRT. Namen srečanja je bil spodbuditi razpravo o razvojnih potencialih in potrebah v regiji, saj so se seje udeležili tudi drugi predstavniki regijskih institucij.

Ob začetku razprave je mag. Kirbiš Rojs poudarila, da kohezijska politika ostaja ključna razvojna politika EU, države članice pa bodo v novem finančnem obdobju skupaj upravičene do 336 milijard evrov. Predstavila je ključne novosti in povedala, da bo Slovenija v prihodnjem obdobju izvajanja evropske kohezijske politike osrednjo pozornost usmerila v povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij, krepitvi raziskav in razvoja, inovacij in zaposlovanju mladih. Kot je dejala mag. Kirbiš Rojs, bo država evropska sredstva med drugim zagotavljala tudi za infrastrukturo, ki ni bila dokončana v obdobju 2007–2013, za izgradnjo širokopasovnega omrežja in energetiko. MGRT sicer konkretne vsebinske usmeritve Evropske komisije pričakuje v prihodnjih tednih, v kratkem pa bo znan tudi okvir sredstev, ki ga lahko pričakuje Slovenija za omenjeno obdobje. »Sredstev bo manj, saj se bo njihova višina zaradi pritiska zahodnoevropskih držav znižala ne le na ravni držav članic EU, temveč tudi na evropski ravni,« je dejala državna sekretarka

mag. Kirbiš Rojs in poudarila, da bo evropska sredstva treba kombinirati tudi z drugimi viri.

V nadaljevanju razprave so udeleženci seje razpravljali o razvojnih potencialih in ovirah v Notranjsko-kraški regiji. Poleg pomena povezovanja vseh regijskih akterjev in izpostavljanja skupnih regijskih projektov so bile izpostavljene tudi nekatere ovire, ki pogosto preprečujejo hitrejši razvoj Notranjsko-kraške regije. Predvsem gre tu za ovire sistemske narave, ki nemalokrat upočasnjujejo ali celo onemogočajo financiranje za regijo sicer nujnih projektov. Župani so opozorili na odpravljanje dolgotrajnih in zapletenih postopkov ter obsežne in pogosto nepoenotene dokumentacije, s katero se morajo spopasti tisti, ki se prijavljajo na različne vire sofinanciranja in ki o porabi pridobljenih sredstev poročajo pristojnim institucijam.

Na seji je bil predstavljen tudi načrt priprave Regionalnega razvojnega programa Notranjsko-kraške regije za obdobje 2014–2020, za pripravo katerega je Svet Notranjsko-kraške regije zadolžil RRA Notranjsko-kraške regije. Po zaključku analize stanja v regiji, ki je trenutno v pripravi, bodo predvidoma v novembru in decembru 2012 potekale tematske delavnice, namenjene razpravi o razvojnih potencialih in ciljnih posameznih tematskih področjih, kot so gospodarstvo, podeželje, človeški viri, infrastruktura in turizem. Na osnovi tako zastavljenih javnih razprav, ki so namenjene vsem razvojnim partnerjem in zainteresirani javnosti, bodo pripravljene usmeritve razvoja regijske politike. III

JP KOMUNALA ILIRSKA BISTRICA, D. O. O., KOT JAVNO PODJETJE IZVAJA POLEG OSTALIH DEJAVNOSTI TUDI POKOPALIŠKO IN POGREBNO SLUŽBO.

Storitve izvajamo na vseh pokopališčih v Občini Ilirska Bistrica.

Za naročilo pogrebnih in pokopaliških storitev nas lahko pokličete, **od ponedeljka do petka od 7.00 do 15.00 ure**, po telefonski številki **05/71-10-673**, ali dežurno službo, ki vam je na voljo 24 ur vse dneve v tednu in ob praznikih, po telefonski številki **031/385-450**.

Opravljam naslednje storitve:

S svojci se dogovorimo o:

- kraju, dnevu in uri pogreba;
- ureditvi pokojnika;
- prevozu pokojnega;
- vrsti pogreba (krsta ali žara);
- izbiri pogrebne opreme (krste, žare, nagrobna obeležja, žalne knjige, žarne niše ...);
- izkopu groba ali vgradnji žarne niše;
- mestu pokopa: obstoječi grobni prostor ali dodelitvi novega;

- uporabi mrliške vežice;
- izposoji pogrebne opreme (zavesa, svečniki, križ ...);
- nastopu pevskega zbora ali igranju trobentača;
- uniformiranem moštvu;
- izposoji vozička za prevoz rož;
- objavi osmrtnice na Radiu 94 ali Radiu Koper, po želji tudi na drugih radijih.

Pokojnik, ki umre doma:

Ob ugotovitvi smrti svojci obvestijo dežurnega zdravnika v Zdravstvenem domu v Ilirski Bistrici. Zdravnik opravi pregled in izda Zdravniško potrdilo o smrti. Nato svojci pokličejo na JP Komunala ali pa se oglasijo v pisarni, kjer se dogovorimo o pogrebu.

Pokojnik, ki umre v bolnišnici ali domu starejših:

Po obvestilu o nastopu smrti se svojci oglasijo v pisarni JP Komunala Ilirska

Bistrica, d. o. o., kjer se dogovorijo o prevozu pokojnika in pripravi na pogrebno svečanost. Svojci s seboj prinesejo obleko in osebni dokument pokojnega.

Dokumenti, ki so potrebni za naročilo upepelitve, na Žalah v Ljubljani:

- osebni dokument pokojnika (osebna izkaznica, potni list, vozniško dovoljenje);
- Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti (ki ga izda zdravnik).

Svojcem svetujemo, da se pred naročilom pogreba dogovorijo, kakšen način pogreba oz. pokopa bodo izbrali (z žaro ali s krsto) ter da uskladijo želje o kraju in datumu pogreba. Svojci, ki želijo pogreb z duhovnikom, se morajo o tem dogovoriti v župnišču. Vse v zvezi s sodelovanjem društev (upokojenci, lovci, gasilci, ZB NOB, itd.) ureja naročnik pogreba sam. III

OČENJEVANJE ŽGANJ PRIMORSKA 2012

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica je v okviru projekta SOLUM izvedel ocenjevanje sadnih žganj. Ocenjenih je bilo 67 vzorcev s celotne Primorske.

Vzorke je ocenjevala štiričlanska strokovna komisija iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica. Ocenjevanje je potekalo po 20-točkovnem sistemu na podlagi pravilnika, po katerem ocenjujejo tudi na Dobrotah slovenskih kmetij na Ptuj. Ocenjevali smo čistost, aromo, okus in harmoničnost. Pri končni oceni smo upoštevali povprečje vseh članov komisije. Ocenili smo 4 vzorce sadjevcev, 12 jabolčnih žganj, 7 hruškovih žganj, 23 slivovcev, 10 brinjevcev in še 11 vzorcev v skupini posebnih žganj (zeliščna, vinjak ipd.). Žganja, ki so dosegla od 18,00 do 20,00 točk, so nagrajena z zlatim priznanjem, od 16,5 do 17,99 točk – s srebrnim priznanjem, od 15,00 do 16,49 točk pa z bronastim. Podeljenih je bilo 24 zlatih, 18 srebrnih in 16 bronastih priznanj.

Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj je bila v okviru prireditve "Kmetijska tržnica" v Ilirski Bistrici.

Zlata priznanja so prejeli:

- za sadjevec: Sadjarska kmetija Morelj, Buje, in Branko Pečar, Prešnica;
- za jabolčno žganje: Družinska kmetija Biščak, Buje, Ličan Miran, Podgraje, in Turistična kmetija Pri Damjanu, Slope;
- za hruškovo žganje: Družina Klemen, Nova Sušica, in Zdravko Madon, Banjšice;
- za slivovec: Miran Ličan, Podgraje, Sadjarska kmetija Morelj, Buje, Drago Vatovec, Orehek pri Materiji, in Stojan Hreščak, Nova Sušica;
- za brinjevec: Franc Klun, Gradišče, Družina Frank, Topolc, Drago Požrl, Brežec pri Divači, Franc Jelušič, Slope, in Igor Šiškovič, Slivje;
- za posebna žganja: Vinarstvo Rebula, Brestovica, Slavko Simčič, Križ, Franc Jelušič, Slope, Bernarda Vrabec, Pliskovica, in Zdravko Madon, Banjšice.

Srebrna priznanja so prejeli:

- za jabolčno žganje: Stojan Hreščak, Nova Sušica, Družina Klemen, Nova Sušica, Družinska kmetija Biščak, Buje, in Ivan Dolenc, Divača;

- za hruševo žganje: Sadjarska kmetija Morelj, Buje, in Peter Valenčič, Harije;
- za slivovec: Družina Frank, Topolc, Evgen Bubnič, Markovščina, in Družinska kmetija Biščak, Buje;
- za brinjevec: Kmetija Ban, Podgorje, Evgen Bubnič, Markovščina, Bernarda Vrabec, Pliskovica, in Jože Bolčič, Rožice;
- za posebna žganja: Jožef Kralj, Morsko, Andrej Baša, Prešnica, Domačija Vrabci, Pliskovica, in Ivan Dolenc, Divača.

Bronasta priznanja so prejeli:

- za sadjevec: Zora Jenko, Tominje;
- za jabolčno žganje: Družina Frank, Topolc, in Jože Bolčič, Rožice;
- za slivovec: Vojko Gombač, Harije, Peter Valenčič, Harije, Družina Klemen, Nova Sušica, Neda Pertovt, Srednje, Darjo Klanjšček, Bate, Zdravko Madon, Banjšice, Franc Jelušič, Slope, Franc Klun, Gradišče, Jože Čepar, Barka, in Drago Požrl, Brežec;
- za brinjevec: Denis Iskra, Zabiče;
- za posebna žganja: Kodrič Stanislav, Godnje.

V skupini sadjevcev, jabolčnih in hruškovih žganj je bila najvišje ocenjena **viljamovka Zdravka Madona**, med slivovci je dobil največ točk **slivovec Sadjarske kmetije Morelj**, med brinjevcji pa je bil najvišje ocenjen **brinjevec Franca Kljuna**, v skupini posebnih žganj pa je najvišjo oceno dobil **vinjak Vinarstva Rebula**.

Vsem sodelujočim čestitamo za sodelovanje in prejeta priznanja, ter želimo še naprej uspešno delo. **III Kmetijska svetovalna služba Danijela Volk**

ALU-TERMO OKNA, VRATA

◆ s termo členom
 ◆ trojno tesnenje

www.aluslav.si

041-544-687

Slavko Smrdelj s.p.
 Partizanski hrib 12
 6250 Ilirska Bistrica

email: aluslav@gmail.com
 fax: 059-052-741

Visokokakovostne

KLIMA NAPRAVE za GRETJE

Uvoznik in zastopnik za Slovenijo

nit-trade d.o.o.
 Beblerjeva 2/b 6000 Koper

Prodaja, vgradnja in servis

NAJVIŠJI COP 5,65

tel.: 041-637-934

gretje do -20°C

DALEČ NAJCENEJŠE GRETJE

IDEALNA REŠITEV ZA INDIVIDUALNO GRETJE STANOVANJ V BLOKIH ali SAMOSTOJNIH HIŠAH

Zelo niska investicija:

- Preprosta, hitra in poceni vgradnja (cca 3 ure)
- Izjemno niska poraba (cca 20-35 eur na mesec za ogrevanje stanovanja do 70m²)
- Večfunkcijska naprava: gretje, hlajenje, ionizator in prečiščevanje zraka
- NOVI MODELI 2012
- KREDIT (6-12 mesecev brez obresti)
- OBROČNO PLAČEVANJE (Polag + čeki)
- Brezplačen ogled in svetovanje.

POKLIČITE. Posredovali vam bomo tel. št. monterja v vašem kraju

TEČAJ VARNO DELO Z MOTORNO ŽAGO IN EKONOMIKA GOZDARSTVA V JELŠANAH

Delo v gozdu zahteva veliko znanja in prakse, ker gre za eno najbolj nevarnih del. V gozdu največkrat opravljamo sečnjo in spravilo lesa. Gre za podiranje dreves, odstranjevanje vej, prežagovanje hlovov na ustrezne dolžine (krojenje) in spravilo lesa z mesta poseka na cesto, od koder ga odpeljemo iz gozda s tovornjaki ali traktorji.

V maju je Zavod za gozdove Slovenije začel z izvajanjem programa usposabljanj za varno delo v gozdu z ekonomiko gozdarstva, ki so financirana s sredstvi Evropskega kmetijskega sklada v okviru Programa razvoja podeželja 2007–2013, ukrep 111 »Usposabljanje za delo v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu«. Novost tečajev je za upravičence v tem, da so zanje brezplačni. Udeležencem torej za tečaje ni potrebno pokriti kotizacije, plačajo le malico. Po novem se lahko tečajev udeleži:

- fizična oseba, ki je nosilec, namestnik ali član kmetijskega gospodarstva ali lastnik oz. solastnik zasebnega gozda;
- zaposleni pri pravni osebi, ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo in ki je vpisana v RKG (register kmetijskih gospodarstev);
- zaposleni pri pravni osebi, ki se ukvarja z gozdarsko ali živilsko-predelovalno dejavnostjo in ki je registrirano za tako dejavnost.

Družinski člani lastnika gozda na kmetiji brez RKG-MID torej niso upravičeni do udeležbe na teh tečajih. Posebej naj poudarimo, da se lahko kandidati udeležijo usposabljanj le z lastno osebno varovalno opremo, vsebinsko pa so po novem tečaji dopolnjeni z vsebinami s področja ekonomike gozdarstva.

Za nami je že drugi letošnji tečaj z omenjenega programa v občini Ilirska Bistrica, ki smo ga organizirali 6. in 13. oktobra 2012 v Jelšanah. Tečaja Varno delo z motorno žago in ekonomika gozdarstva se je udeležilo 14 lastnikov, pri izvedbi so sodelovali predavatelji praktičnega pouka Srednje gozdarske in lesarske šole iz Postojne.

V gasilskem domu v Jelšanah se je izobraževanja udeležilo 14 lastnikov gozdov, ki so se prvi dan seznanili z osnovnim poznavanjem motorne žage, osnovami varne sečnje dreves,

tehničnem pregledom motornih žag ter predstavitvijo orodij in opreme sekača. Teoretičnemu delu je sledil prikaz sečnje dreves po fazah in vadba na poligonu.

Naslednjo soboto so si tečajniki nabrali spretnosti, potrebne za delo z motorno žago. Dan se je začel s predavanjem o ekonomiki gozdarstva. Nato so predavatelji pregledali motorne žage in tečajnikom pokazali postopke njenega vzdrževanja: čiščenje, brušenje, nastavitve motorja. Sledilo je opremljanje udeležencev z osebni zaščitnimi sredstvi in šolski prikaz varnega podiranja po posameznih fazah. Tečajniki so lahko sami pod budnim očesom predavateljev vadili vse postopke podiranja in kleščenja gozdnega drevja.

Preteklo zimo v Sloveniji ugotavljamo povečanje števila nezgod, zato v ZGS preko medijev opozarjamo na tragičnost nezgod in na nujnost previdnosti pri delu v gozdu. Na spletni strani ZGS (www.zgs.gov.si) je na voljo literatura in razpored tečajev varnega dela v gozdu. Na sejnih in lokalnih prireditvah si lahko ogledate naše demonstracije uporabe osebne varovalne opreme in varnega dela v gozdu, lahko pa se o varnem delu v gozdu posvetujete tudi z vašim revirnim gozdarjem. **III Bogdan Magajna, ZGS OE Sežana**

ČE ŠE NISTE VEDELI

Občani Ilirske Bistrice so od nedavno tega bogatejši za še eno trgovino s tehničnimi izdelki. V trgovini Copex dobimo rezervne dele in vse vrste olj, za vsa vozila. Trgovina, ki je odprta od meseca oktobra, deluje na Vilharjevi c. 3, delovni čas pa je od ponedeljka do petka med 08.00 in 19.00 uro ter ob sobotah med 08.00 in 13.00 uro.

Vse informacije dobite v trgovini Copex avto deli na telefonski številki 05/ 7100730 ali 031 336 710.

JURČEK VELIKAN

Govorice o gobi velikanki, ki je zrasla na področju ilirsko-bistriške občine, kar ne pojenjajo. V podnožju primorskega velikana Snežnik, v rajonu Sviščaki, je imel **Anton Samsa** neverjetno gobarsko srečo. Našel je jurčka, ki je tehtal 1600 g. O jurčku velikanu s ponosom govorijo krajani Velike Bukovice. »Moje skromno znanje o poznavanju gozdnih sadežev je prišlo tokrat do izraza. Tistega dne je bilo slabo vreme, zato sem se odločil za obhod parcel. Ko sem se približal skupini porušenih jelk, sem takoj opazil skupino majhnih jurčkov, med katerimi je bil tudi jurček velikan. Pobral sem vse, kar mi je bilo od matere narave ponujeno,« nam pove gospod Samsa. Kot vsak bo tudi ta velikan končal v kuhinji, iz katerega bo gospodinja naredila okusen gobji golaž. **III Petar Nikolič**

KAJMAK GRE ZA MED

Krajani mesta s 4.500 prebivalci, ki ga krasi reka Reka in potok Sušec, se dvakrat mesečno v času sejma zberejo na »placu«. Zbiranje na za Bistričane popularnem središču mesta ima dvojni pomen, in sicer prijateljska srečanja in nakup nevsakdanjih izdelkov, ki jih ponujajo trgovci s stojnic. Med tistimi, ki prodajajo svoje izdelke, je gospodinja Milena s kmetije »Jernulcevi« iz Petelinj pri Pivki. Na kmetiji za tržišče proizvajajo več vrst kakovostnega biokravnega sira, albuminsko skuto, jogurte različnih okusov ter domačo specialiteto – sir v olivnem olju. Od nedavno tega pa se na kmetiji dobi tudi pravi kajmak. Kot novost je na tržišču pritegnil veliko pozornosti med potrošniki in gre v prodajo »za med« pove gospodinja. **III Petar Nikolič**

REKORDER NA GORNJEM ZEMONU

Krajani vasi Gornji Zemon pri Ilirski Bistrici se poleg divjih prašičev, ki po poljih delajo nepopisno škodo, v tem času lahko pohvalijo tudi z velikim številom gob. Pobiralcev le-teh je veliko, med njimi pa sta tudi Mara in Srečko Brožič.

Na poti do njive s koruzo sta tako nekega dne zavila še do boršta, kjer ju je že pri vhodu čakalo presenečenje. Mara je našla jurčka, ki je tehtal ne več ne manj kot 1850 g, Srečko pa je našel in pobral jurčka, ki sta tehtala 950 in 820 g.

Mara, ki ni hotela pred objektiv, je le izjavila: »V vsakem, pa tudi v tem poslu je potrebna sreča.« **III Petar Nikolič**

V ZGS UVAJAMO ČAKALNE VRSTE

Zavod za gozdove Slovenije obvešča lastnike gozdov, da zaradi omejenih finančnih možnosti in sredstev, ki jih ima za delovanje na razpolago Zavod za gozdove Slovenije, žal ne moremo več zagotavljati kratkih odzivnih časov za naše storitve, kot ste jih bili vajeni vsa dosedanja leta. Ker moramo maksimalno optimizirati službene prevoze, lastnikom gozdov priporočamo, da pravočasno prijavijo željo za skupno označitev drevja in ostale storitve pri revirnem gozdarju ali na pristojni krajevni enoti Zavoda, kjer se oblikujejo čakalne liste. Zavod za gozdove Slovenije bo storil vse, da bodo storitve deležnikom nudene v najkrajšem možnem času. Glede financiranja delimo usodo preostalega javnega sektorja in lastnike gozdov ter druge naše uporabnike prosimo za razumevanje. **III Jošt Jakša, v. d. direktorja**

GOBE NA UBRŠU

Jesenski čas v gozd privablja številne gobarje. Že ko se peljem z avtom mimo, me mika sprehod po listju in tej čudoviti naravi.

Avtomobili različnih registracij stojijo parkirani ob cesti. Gobarji uživajo, saj jih je ta jesen bogato obdarila z gobami. Narava je krasna, a ko človek vanjo posega, jo onesnažuje in zanemarja. Ob cesti najdemo številne smeti, pločevinke, steklenice, pa tudi polivinilaste vrečke. Tako grdo se gobarji obnašajo (ne vsi) na tujem terenu.

Vsakokrat, ko vidim odvrženo stvar v naravi ali kjerkoli ob cesti, me razjezi! Zakaj razgledani ljudje v današnjem času ne pomislijo na okolje? **III Đeni Kalčič**

SIB
INŠTALACIJE d.o.o.
www.instalacije-sib.si

gsm: 041 714 394
e-mail: sibist@siol.net

Jablanica 12, 6250 Il. Bistrica
tel.: 05/ 714 85 15, fax: 05/ 714 85 16

ogrevanje * vodovod * solarni sistemi
talno gretje * klimatizacija *
toplotne črpalke * adaptacije kopalnic

NIZKE GRADNJE
gsm: 041 682 549, 041 652 769

NEPREMIČNINSKA AGENCIJA
gsm: 041 688 663

Vilharjeva cesta 31a, 6250 Ilirska Bistrica

Vrhunske **SiOL**-ove storitve na novem omrežju

Na območju občin Sežana, Ilirska Bistrica, Hrpelje-Kozina in Komen se gradi sodobno odprto širokopasovno omrežje, ki omogoča dostop do širokopasovnih storitev, kot so hitri internet, digitalna telefonija ter napredna IP televizija. Telekom Slovenije kot največji ponudnik sodobnih širokopasovnih storitev pri nas nanovem omrežju ponuja storitve, ki jih poznamo pod blagovno znamko **SiOL**. Z visoko kakovostjo storitev, pestrostjo ponudbe, zanesljivostjo delovanja, neprekinjeno podporo in skrbjo za uporabnika nenehno potrjuje svoj visoki ugled, ki ga imajo med uporabniki teh storitev.

SiOL internet je hiter, zanesljiv in preizkušen. Enostaven je za priklop in nima časovnih omejitev. V ponudbi je skupaj z varnostnim paketom, z 10 megabajti prostora na spletnem strežniku ter vrsto drugih dodatnih storitev.

SiOL TV je veliko več kot le televizija. S SiOL TV lahko uporabniki spremljajo več kot 150 televizijskih programov, dostopajo do vsebin v več videotekah, ki premorejo več kot tisoč, tudi najnovejših filmov. Programe je mogoče snemati, zaustavljati in si nadaljevanje ogledati kasneje, možno je igranje igrice, pregledovanje fotografij ali posnetkov z računalnika na TV-zaslonu, dostopanje do aktualnih informacij, vremena in športa. V programski shemi so tudi vsi pomembnejši nacionalni in regionalni radijski programi. Naročniki lahko televizijske programe spremljajo tudi preko računalnika, tablice ali pametnega mobilnega telefona v okviru storitve SiOL TViN. V zadnjem času je zelo popularno tudi spremljanje nogometnih tekem **UEFA Lige prvakov**, pri čemer si lahko uporabniki sami izberejo, katero izmed osmih tekem enega dne bodo gledali. SiOL TV je skratka napredna digitalna televizija. Omogoča, da si uporabnik sam izbere paket programov, ki mu najbolj ustreza, ter z vrsto dodatnih vsebin in možnosti uporabe prilagodi gledanje televizije svojemu načinu življenja.

Pozabiti pa ne gre niti na **SiOL telefonijo**. Ta ponuja uporabnikom brezplačne klice med več kot 140.000 svojimi uporabniki, ob naročilu mesečnega dodatka pa je možno neomejeno telefoniranje na več kot pol milijona števil v omrežju Telekoma Slovenije. Zraven sodijo še storitve, kot so preusmeritev ali zapora klicev, spremljanje stroškov ter urejanje nastavitve prek spletnih servisnih strani.

Naročnikom SiOL je seveda na voljo tudi **strokovna pomoč 24 ur na dan** na brezplačni telefonski številki 080 1000. **V začetnem trimesečnem obdobju novim naročnikom ponujajo kar 50-odstotni popust na naročnino z brezplačno izvedbo hišne inštalacije v vrednosti do 156 EUR.** Vse potrebne informacije lahko uporabniki dobijo **v Telekomovih centrih v Kopru, Postojni in Novi Gorici** ali na brezplačni telefonski številki **080 8000**, po predhodnem dogovoru pa vas lahko obiščejo tudi na domu.

siol.net/storitve

Najhitrejši internet in najboljša televizija sedaj tudi pri vas doma!

S storitvami SiOL
na odprtem širokopasovnem omrežju.

Sodobno optično širokopasovno omrežje, ki se gradi na območju občin **Sežana, Ilirska Bistrica, Hrpelje-Kozina in Komen** vam omogoča, da v svoj dom pripeljete storitve kot so hitri SiOL internet, napredna SiOL TV in sodobna SiOL telefonija. Spremenite svoj dom v svet povezanosti in zabave!

**Izberite SiOL internet,
TV in telefonijo**
tri mesece kar 50 odstotkov ugodneje
ter z brezplačno hišno inštalacijo.*

Za več informacij pokličite brezplačno številko
080 8000 ali obiščite **Telekomov center Koper,**
Postojna ali **Nova Gorica.**

*Ponudba velja na odprtem širokopasovnem omrežju na območju občin Sežana, Ilirska Bistrica, Hrpelje-Kozina in Komen. Ponudba 50 % popusta prve tri mesece na osnovno mesečno naročnino na izbrani paket storitev SiOL velja za sklenjena nova naročniška razmerja in za obstoječe naročnike storitev SiOL, ki prehajajo na odprto širokopasovno omrežje, ob vezavi 24 mesecev. Ponudba velja do preklica. Brezplačna hišna inštalacija velja za nove naročnike ob vezavi naročniškega razmerja za 24 mesecev, za standardno hišno inštalacijo v izvedbi Telekom Slovenije, v vrednosti do 156 EUR z DDV in do dolžine 15 metrov. Telekom Slovenije, d. d., si pridržuje pravico do spremembe cen in pogojev. Za več informacij, pogoje in cene pokličite 080 8000, obiščite www.siol.net/storitve ali Telekomove centre Koper, Postojna in Nova Gorica.

siol.net/storitve

FOLKLORNA SKUPINA GRADINA MED 14 NAJBOLJŠIMI SKUPINAMI V DRŽAVI

Konec septembra se je v mariborski dvorani Union odvijal drugi del državnega srečanja odraslih folklornih skupin pod naslovom LE PLESAT ME PELJI 2012. Prireditev, ki jo Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD) prireja vsako leto, je namenjena predstavitvi zanimivih – najpogostejše novih programov odraslih folklornih skupin, ki delujejo na Slovenskem. Izbor je bil usmerjen v iskanje kakovostnih skupin, ki imajo izvirne in za širše občinstvo zanimive programe, izbor pa sta opravili

Neva Trampuš, poznavalka slovenskega plesnega izročila, in Nina Volk, poznavalka in interpretka slovenskega glasbenega izročila.

Pod novim strokovnim vodstvom gospoda Romea Volka in mentorstvom Adrijane Širca in z veliko pomočjo ljudskega godca in hkrati godca FS, Viktorja Mikuletiča, je nastal nov splet z naslovom »PLJS«. Splet prikazuje vaški ples, kakršni so bili v navadi na Veliki Bukovci v času do 50. let 20. stoletja. »Pljs« so pripravili vaški fantje in možje, vodil

pa ga je balkomandat. Dogodek je bil zanimiv za celotno vaško skupnost, na njem pa so sodelovali vsi – od otrok, ki so ples tako rekoč otvorili, do starejših, ki so si prišli ogledat ples. Pri postavitvi so izpostavili individualne plesne načine, spontanost posameznih plesov, pri noši raznolikost oblačilne kulture in pa posebnosti glasbene spremljave v sestavi plonarce in triagela.

Naša oblačila so vsa izvirna, iz tistih let. Prebrskali smo vsa podstrešja in vse kleti. Bili smo deležni veliko smeha in začudenja, ko smo se pojavili v teh oblačilih. Občinstvo nas je sprejelo z velikim navdušenjem, kajti predstavili smo zgodbo, ki je marsikaterega gledalca popeljala nazaj v njegovo mladost.

V MARIBORU JE BILO PREČUDOVITO, zavest, da zablešči v samem vrhu slovenskih folklornih skupin, navdušenje in ploskanje ob našem nastopu - NE-PRECENLJIVO.

Hvala vsem in vsakomur, ki je sestavil vsaj delček mozaika te prečudovite zgodbe. III Mira Kirn

RAZSTAVA BUČ NA PREGARJAH

Naš prijazen sosed Danilo nas je povabil, naj si pridemo ogledat njegovo posebno razstavo, ki jo je pripravil pred domačo hišo. Seveda smo se na povabilo odzvali in se v petek, 21. 9. 2012, odločili, da gremo na obisk.

Na začetku se nam je zbiranje buč zdelo nenavaden hobi, toda potem smo ugotovili, da je to verjetno zelo zabavno. Videli smo veliko buč in vsaka je bila nekaj posebnega. Bile so majhne, velike, suhe, debele, enobarvne, pisane, torej najrazličnejših oblik, barv in velikosti. Poskušali smo jih prešteti, toda bilo jih

je preveč, zato smo se morali predati, saj bi za štetje porabili kar veliko časa. Na koncu smo se sosedu zahvalili in odšli nazaj proti šoli. Ugotovili smo,

da lahko zbiraš najrazličnejše stvari, predvsem pa je pomembno, da se pri tem zabavaš. III Novinarski krožek, OŠ Pregarje

Agrocenter ŽABOVCA Podgrajska 14, ILIRSKA BISTRICA; tel. št.: 05/7118 180

AKCIJA
od 05.11. do 05.12.2011

ZIMSKI VITREX SPREMENJENI DELOVNI ČAS OD 1.11.2012
PON-PET: 8.00 - 17.00
SOB: 8.00 - 12.00

AKUMULATOR TOPLA
2 LETI GARANCIJE

12V50AH, UNI - 59,00 €
12V60AH, D+ - 68,00 €
12V75AH, D+ - 82,00 €

Ugodna ponudba velja od 05.11. do 05.12.2011 oz. do razprodaje zalog.
Vse cene so v EUR in vsebujejo DDV. Slike so simbolične.

2,50€
za kos

4,50€
za kos

ODMRZOVALEC STEKEL

POTRES V DOMU NA VIDMU

Gasilska zveza Ilirska Bistrica je v soboto 6. oktobra izvedla skupinsko vajo v Domu na Vidmu, v okviru katere je prikazala reagiranje v primeru potresa in posledično požara. Pri vaji je sodelovalo skoraj 90 gasilcev in reševalcev ter okrog 40 prostovoljcev, ki so odigrali udeležence potresa. Predpostavka je bila, da je med kulturno prireditvijo v

Domu na Vidmu, objekt stresel potresni sunek, ki je povzročil močno tresenje in rušenje prostora, istočasno pa je prišlo tudi do požara.

Vajo so pripravili v več sklopih. V prvem sklopu so poskrbeli za reševanje ujetih v samem objektu ter takojšnje nudenje prve pomoči, pri kateri sta sodelovala NP Ilirska Bistrica in Civilna zaščita

PGD Podgrad. Istočasno pa so gasilci poskrbeli za gašenje požara.

Akcija je bila tudi tokrat uspešna, z veliko mero pripravljenosti in sinergije naših ekip gasilske zveze Ilirska Bistrica, ki so ta dan nastopili in nas prepričali, da so dobro izurjeni in bodo priskočili na pomoč, ko jih bomo potrebovali. O tem so pričali tudi številni obiskovalci, ki so si vajo tudi ogledali. III

PGD KNEŽAK – AKTIVEN MESEC POŽARNE VARNOSTI

Mesec požarne varnosti se je za kneške gasilce pričel zelo aktivno, saj smo v požarnem okolišu pričeli z osveščanjem prebivalcev z letošnjo tematiko meseca, ki se je glasila: »Po potresu lahko tudi zagori«. Temu so bili namenjeni tudi obešeni plakati in razdeljene zgibanke.

Ker je mesec namenjen raznim preventivnim dejavnostim, pa smo za tovrstno dejavnost poskrbeli tudi v sami gasilski organizaciji, ko smo s pomočjo ekipe iz podjetja Ford Drobnič iz Podskrajnika izpeljali trening varne vožnje s terenskimi vozili, ki jih uporabljamo za gašenje požarov v naravi, saj le-ti predstavljajo preko 85 % vseh požarov v našem okolišu. Training je bil zanimiv, vsi udeleženci pa so preizkusili razne pasti ob vožnji po terenu ter pod budnim očesom inštruktorjev z vozilom na varen način premagali le-te.

V začetku meseca se je v gasilskemu domu pričel tudi gasilski krožek, ki je medse sprejel veliko znanja željnih nadebudnežev. Za prvo srečanje smo pripravili predstavitev gasilstva in gasilskih vozil ter opreme, ki je mnogim pričarala veselje na obraze. Zbrali so se otroci vseh starostnih skupin in komaj čakamo, da jih naslednjič pričnemo uvajati na plemenito pot gasilstva.

Da bi bil mesec še bolj aktiven, pa smo, s sodelovanjem Policije ter Kluba reševalnih psov iz Postojne, poskrbeli na Osnovni šoli Toneta Tomšiča iz Knežaka, ko smo organizirali dan preventive in predstavili dejavnosti posameznih akterjev ob morebitnih raznih nesrečah. Nad odzivi otrok smo bili nadpovprečno presenečeni, zato upamo, da jih bomo še kdaj razveselili na takšen način. III Erik Delost

IZPOLNJENA ZADNJA ŽELJA

Kako blizu in kako daleč smo si ljudje med seboj? Kako dolgo ali kako kratko je človeško življenje? O vsem tem odloča neusmiljeni čas, nikomur prav nič ne prizanese, vse zapiše, kar je dobro in kar je slabo, lepe trenutke, razočaranja, takšne in drugačne zgodbe mnogih ljudi. Ena od zgodb je tudi ta.

Leta 1898 se je rodil Anton Sterle na Notranjskem. 12. septembra 1921 se je poročil s Francisko (Franco) Grlj iz Trnovega. V zakonu sta se jima najprej rodili hčerki Zora in Nada, ki sta 16. aprila 1928 dobili še mlajšega bratca Miloša, rojenega na Mašunu, kjer so tudi stanovali. Oče je delal kot revirni gozdar, lovec in osebni šofer za grofovsko gospodo Schonburg - Valdenburg. Po služenju vojaškega roka v avstro-ogrski vojski na ruski fronti v prvi svetovni vojni je dobil visoko državno odlikovanje. Ta zapis je posvečen sedaj že pokojnemu MILOŠU – sinu Antona Sterleta.

Mlada otroška leta je preživel na Mašunu, dokler se v tridesetih letih prejšnjega stoletja zaradi šolanja otrok družina ni preselila v Ilirsko Bistrico. Pokojni Miloš je po končani osnovni šoli nadaljeval na gimnaziji v Postojni in se po gimnaziji vpisal na strojno fakulteto v Ljubljani, ki je žal ni končal. Med mnogimi prijatelji sta si bila še posebno blizu z zdaj že pokojnim Francem Želetom (znanim Bistričanom) in Sergejem (Jankom) Šlencem. Vsi trije so se večkrat vračali skupaj domov iz Ljubljane. Po spominu prijatelja Janka Šlence je v upanju na boljše življenje v mlademu Milošu skoraj čez noč dozorela odločitev, ki ga je odpeljala daleč stran od ljube domovine. Njegov prijatelj Janko pripoveduje:

»Pisalo se je leto 1949. Ob nekem vračanju iz Ljubljane domov Miloš izstopi z vlaka v Postojni. Nikomur ne pove, zakaj. Skupaj z Ferdom Jelarčičem (še sedaj živim v Avstraliji) sta se dogovorila za

ilegalen prebeg v Trst. Od tu naprej se je bilo treba odločiti za pot v Avstralijo ali Kanado. Miloš se je odločil za Kanado. Domači so šele čez čas izvedeli, da se nahaja v Trstu, kjer je leto dni čakal vrsto za Kanado. Medtem je občasno delal pri Viku Tomšiču, premožnem industrijalcu, ki se je ukvarjal z lesom. S svojo bodočo ženo Marijo se je spoznal že v domačih krajih. Miloš je odpotoval 25. 11. 1951 za Halifax v Kanado, Marija Penko pa v isto mesto 28. 12. 1951. Oba sta prišla v Kanado z ladjo »Fairsea«. Nobeden od njiju ni poznal angleškega ali francoskega jezika. Prvo delo je dobil kot težki mehanik pri podjetju Iron oreco, ki se je ukvarjalo z gozdarstvom. Takoj so mu v roke dali ključne nekakšnega buldožerja, ga založili z gorivom in vsem potrebnim, da doseže skupino delavcev, ki so bili oddaljeni kakšnih 600 (šesto) km. Za prostrano Kanado majhna razdalja. Predpostavljeni mu je dal natančna navodila, kako priti do cilja. Vsak dan naj bi prevozil določeno število ur s hitrostjo, ki je bila v zimskih razmerah mogoča v začrtano smer. Bilo je pozimi, krepko pod nulo, kar za tamkajšnje gozdarje ni smela biti ovira. To je bila njegova največja življenjska preizkušnja. Kakršnokoli odstopanje od danih navodil bi zanj pomenilo gotovo smrt. Na srečo se je pot z buldožerjem dolga 600 km čez prostrani, neobljudeni, ledeno zimski sever Kanade srečno končala.«

Od tu naprej je šlo že nekoliko lažje. Leta 1954 je zamenjal delodajalca in sprejel delo mehanika za težko opremo ter napredoval v mojstra. Nato pride končno čas za poroko z Marijo Penko. V zakonu so se jima rodile tri hčerke, in sicer Nada, Miriam in Greta. Zgradili so hišo (ena hiša jim je pogorela). Miloš je menjal še nekaj podjetij in napredoval do direktorja. Delo sposobnega in uspešnega direktorja je

opravljal v več firmah. Po upokojitvi je delal kot svetovalec na področju opreme. V domovino je začel prihajati na obiske po letu 1971. Leta 1975 je sorodnike in prijatelje prvič obiskal s celo družino. Družinski člani so posamezno večkrat prišli v Slovenijo tudi pozneje. Vse tri hčerke govorijo slovensko.

Njegovo srce je nehalo biti 30. marca 2012 v Centre Jeanne-Crevier v Boucherville. Maša zadušnica je bila 27. aprila v mestu Boucherville Quebec. Pokojni Miloš je bil zelo navezan na svoj rojstni kraj Mašun, ravno tako na vse sorodnike in prijatelje v Sloveniji. To ga je tako zaznamovalo, da je bila njegova zadnja želja raztros njegovih posmrtnih ostankov v rojstnem kraju na Mašunu, kjer se je rodil, čeprav je večino svojega časa preživel v Kanadi, si tam ustvaril družino, njegovi starši pa so pokopani v Kopru. Njegovo zadnjo željo sta po premostitvi vseh birokratskih ovir izpolnili hčerki Miriam in Greta, s povabilom vseh sorodnikov in prijateljev. Krajša komemoracija raztrosa pepelnih ostankov pokojnega Miloša je bila na Mašunu, 16. septembra 2012 v času, ko je bilo sonce najvišje, kot da bi se tudi ono s svojimi žarki še zadnjič hotelo posloviti od pokojnika. Obe hčerki sta se vsem prisotnim s strani sorodnikov pokojnika kot s strani sorodnikov njihove mame s Pivškega zahvalile za izrečeno sožalje in sočustvovanje, v katerem so na dan prišla najgloblja čustva, ki se pojavljajo ob takih dogodkih.

To je bilo prvo takšno slovo od pokojnika v bistriški občini. III Nives Ventini in Vilko Grlj

KARNEVAL V VARAŽDINU

Člani kulturnega društva VRBOVSKE ŠJME smo se kot ZAMURCI udeležili pustnega karnevala.

V Ludbergu, mestu blizu Varaždina na Hrvaškem, se je prvi vikend v oktobru odvijal MEDNARODNI JESENSKI KARNEVAL, ki je pomenil tudi uradni zaključek vseh pustnih karnevalov za leto 2012 za del Evrope. Mesto se ponaša z mnogimi turističnimi in etnološkimi prireditvami, med tem z več kot 150-letno tradicijo »fašenka«. Združenje »Črni maček ludberški« ta karneval organizira že več let zapored. Za mesec oktober pa so se odločili zato, ker ima to prednost, da se v tem mesecu karnevali ne odvijajo nikjer drugje in tako lahko karneval in seveda mesto obiščejo najzanimivejše pustne skupine. Karnevalsko dogajanje so popestrili s prikazi starih običajev jesenskih opravil.

In bilo je kaj videti. Med stojnicami z raznovrstno ponudbo so se sukale seksi Ženske mačke, v kotličke, iz katerih je omamno dišalo po golažu iz gob, so kukali Gozdni škrati, pri kotlu, v katerem so kuhali sadjevec, so se zadrževale orientalske plesalke, moške maškare so se najraje ustavljale pri stojnici, kjer so ponujali mošt za degustacijo, beneški doži so se sprehajali mimo barvite razstave buč, mažoretke so hitele v rokah

vrteni vroč kostanj, pa še pa še. Dogajanje je bilo res pestro, saj je v množici sodelovalo preko tisoč mask v 43 skupinah. Kar polovica skupin je prišla od drugod – iz Srbije, druge iz Makedonije, pa Črne gore, Bolgarije in seveda Slovenije. Seveda so se skupine tudi predstavile pred glavno tribuno. Pohvala gostiteljem za izredno profesionalno organizacijo take množice, sproščenost, dovršeno gostoljubnost. Ob vseh teh zanimivostih je dan hitro prešel v mrak in noč, rajanje v mestu pa je trajalo prav do jutra. Seveda smo obljubili, da pridemo tudi naslednje leto. **III Irena Štemberger**

SUŠAČANI NA IZLETU

Kdor veselo pesem poje, gre po svetu lahkih nog ... Tako veselo smo jo odpeli Sušačani na že tretjem *vikend izletu*. Prva dva sta bila bolj jugonostalgijna: Beograd z okolico, nato Sarajevo, Mostar, Međugorje ... Letošnjo septembrsko sprostitev pa smo doživljali v lepi naši domovini. Po dolini reke Soče smo se popeljali do Kobarida, kjer nas je pričakal domačin Milan Kalčič. Ogledali smo si muzej v Mlekarni Planika ter muzej 1. sv. vojne. Piknik na Milanovem ranču smo zaključili z glasbo in pesmijo.

Odpeljali smo se preko Vršiča in v koči na Tromeji prespali. Nedelja je bila polna presenečenj in zanimivosti. V Planici smo malo popili in poskočili. Sprehodili

smo se do izvira Save – Zelenci. Končno: najpresenečenje, KEKČEVA DEŽELA. «Kok smo se meli fanj!» Neverjetno. Pravljičica v gozdu, kjer so nas navdušili in nasmejali Brincelj, Mojca, Bedanec, Kekec in Pehta, ki nas je v njeni koči pogostila z ... ne smemo povedati, s čim. Nato pa kosilo pri Martinu v Kranjski Gori. Zelo dobra kmečka pojedina, da se nam sline še kar cedijo. Cedijo se tudi po dobri družbi, sprostitvi, saj takih, kot Sušačanov, jih ni. Nasvidenje do naslednjega leta. **III Đeni Kalčič VESELI SUŠAČANI**

Območno srečanje pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž BRKINI SO PELI

V vaškem domu Čelje je potekalo območno srečanje ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž. Predstavilo se je osem pevskih skupin: Pevska skupina kmečkih žena iz Ilirske Bistrice, Rezjanot sosedi iz Tolmina, Brštulin banda iz Harij, MPS FD Gartrož iz Nove Gorice, KD Kraški šopek iz Sežane in Bistriške škuorke iz Ilirske Bistrice. Prisotni so imeli kaj videti – in preživeti večer v tej sredi je bilo gotovo posebno doživetje za vsakega obiskovalca. Za strokovno oceno nastopajočih je bil zadolžen Franci Kene. Program je povezoval Franc Gombač, ki je poskrbel za čudovito vzdušje med občinstvom. **III Petar Nikolič**

JESENSKE AKTIVNOSTI V DRUŠTVU INVALIDOV

Kakor koli že človek obrača in razvršča svoja življenjska spoznanja, je vsekakor najpomembnejša stvar dobro počutje. Na svojstven način skrbimo za dobro počutje tudi v našem društvu.

Z našimi nemočnimi invalidi smo se srečali v zadnjem tednu poletja. To so že tradicionalna srečanja, ki imajo poudarek na druženju. Med članstvom so velike razlike v invalidnosti in prav ta srečanja so pomemben socialni stik vseh tistih, ki se ostalih društvenih aktivnosti zaradi svojevrstnih težav ne udeležujejo.

Zadnji letošnji izlet v naravo, ki je že odeta v paleto jesenskih barv, je bil organiziran na Vipavsko in na Trnovsko-Banjško planoto. S strokovnim vodenjem smo spoznali večino znamenitosti kraja, se sprehodili do izvirov reke Vipave (na fotografiji), nato pa nadaljevali še na Grgarske Ravne, kjer smo si ogledali Zeliščni center, se sprehodili po

zeliščni poti, ki je bila še le pred kratkim odprta, in uživali v neokrnjeni naravi te planote. Pa še postanek v Podnanosu, kjer nas je pritegnila cerkev sv. Kozma in Damijana, čigar glavni pozlačen oltar iz leta 1657 spada med najlepše v Sloveniji. Pa tudi ogled (bolj iz daljave) prve vetrne elektrarne pri Senožecah nam ni ušel.

Jesenski čas bomo izkoristili tudi za raznovrstne aktivnosti. V novembru bodo v društvenih prostorih potekale delavnice izdelave nakita in različnega cvetja. Pa še kakšno zanimivo strokovno predavanje bo organizirano, o čemer boste naknadno obveščeni. Tudi rekreativna telovadba

dvakrat tedensko je že v teku.

Naši balinarji in balinarke pa še vedno prinašajo v društvo pokale. V oktobru so se pomerili z invalidi iz Izole in Pirana in obogatili društvo z dvema pokalom. V decembru se bodo pomerili še z invalidi iz Postojne.

Tudi na martinovanje ne smemo pozabiti. Tokrat bo sredi novembra v domačem kraju. Še vedno je čas, da izkoristite letovanje v obmorskem letovišču pod ugodnimi pogoji. Vse informacije dobite na sedežu društva. V začetku decembra bomo obiskali naše nemočne invalide po domovih in v DSO in jih simbolno obdarili. V tem mesecu bomo obeležili tudi mednarodni dan invalidov. Pa še prednovoletno srečanje bomo izvedli skupaj s člani Društva invalidov Piran v Izoli.

Še naprej se bomo trudili, da se bomo vsi dobro počutili. **III Jožica Žibert**

SIMBIOZ@ E-PISMENA SLOVENIJA 2012

Na Bistriškem sodelovalo 34 starejših udeležencev in 33 prostovoljcev.

Slovenija se je v duhu medgeneracijskega sodelovanja povezala tudi v letu 2012, ki ga je EU določila za leto aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti. Zavod Ypsilon je ponovno združeval generacije mladih in starejših s projektom simbioz@, prvi vseslovenski prostovoljski projekt za dvig računalniške pismenosti starejših.

V tednu med 15. in 19. oktobrom so po vsej Sloveniji potekale brezplačne delavnice računalništva.

Pri nas so se delavnice odvijale na OŠ Pregarje, OŠ Podgora Kuteževo, Gimnaziji Ilirska Bistrica in v Knjižnici Makse Samsa. Skupno se je delavnic udeležilo 34 starejših in pa 33 prostovoljcev.

Delavnice so po šolah potekale v popoldanskem času, v Knjižnici Makse Samsa pa smo pripravili delavnice tako v dopoldanskem terminu kot tudi v popoldanskem.

Na delavnicah smo odkrivali osnove računalništva in raziskovali, kaj računalnik je in kako napisati besedilo, pokukali smo v svet interneta ter brskali po spletu, udeleženci so se seznanili z elektronsko pošto in ustvarili elektronski naslov, ter spoznali svet socialnih omrežij in si ustvarili svoj Facebook profil.

Na delavnice so se prijavi že lanske udeleženci simbioze 2011, saj so želeli obnoviti svoje znanje ter ga še nadgraditi. Bilo pa je tudi kar veliko število novih udeležencev, nekateri so računalnik včasih že uporabljali, vendar so se prvič seznanili s svetovnim spletom in spoznali čare tega velikega omrežja. Z velikim veseljem so iskali recepte svojih najljubših jedi, slike rojstnih krajev,

se pozanimali o zdravju in zdravi prehrani, preverili so urnike trgovin in pošte ter načrtovali vožnjo z vlakom ... Na facebooku so poiskali svoje prijatelje v Sloveniji in tujini ter klepetali z njimi. Kot prostovoljci so na delavnicah pomagali in bedeli nad udeleženci dijaki, študenti, zaposleni, brezposelni in vsi smo lahko ponosni, ker smo bili del tega projekta. Skupaj smo delili lepo izkušnjo in posredovali svoje znanje naprej. Stkala so se tudi nova prijateljstva med udeleženci in prostovoljci, ki bodo morda poglobili z individualnimi srečanji ob računalniku.

Udeleženci so ob zaključku projekta prejeli potrdilo in prostovoljci smo se jim zahvalili, da so se udeležili tega vseslovenskega projekta ter jim čestitali za njihov pogum in željo po spoznavanju sodobne tehnologije. **III Katarina Škrab**

ZDRAVA SAMOPODOBA

Nene Dautanac, Šola odličnosti:

Osnovna šola Toneta Tomšiča Knežak je posodila prostore za praktični sklop predavanj o osnovah razumevanja delovanja človeške narave, ki jih je organiziralo Društvo tajnic in poslovnih sekretarjev Krasa in Notranjske regije, vendar pa so odprtega tipa, torej se jih lahko udeleži kdorkoli. Prvo je bilo 22. oktobra 2012, od 16. do 19. ure, z naslovom Zdrava samopodoba.

Že ob samem vstopu v prostor se je videlo, da bo to predavanje nekaj posebnega. Predavateljica Nena Dautanac je prostor opremila z mnogo mislimi, presenečenji za obiskovalce (kartončki za ime z napisom ...), pa tajnice so poskrbele tudi za pijačo in pecivo. Predvsem pa je bil njen nastop poln energije in sporočilnosti. Govorila je s celim telesom in bila opremljena s simbolnimi pripomočki, npr. igra z vrečo in tenis žogicami, bankovcem, prometnimi znaki itd. Kot motivatorska govornica je spodbujala osebnostno rast in pozitivnost udeleženk. Pojasnila je, kaj pomenijo termini nizka, zdrava in visoka samopodoba. Kako je v veliki meri za naš uspeh pomembna naša sposobnost ravnanja z ljudmi. Iz kje izvira večina bolezni. Da smo ljudje bitja navad in kako pomembne so za naše življenje vrednote, prepričanja in moralna načela. Dobra novica je, da se jih da tudi spremeniti, če ugotovimo, da nam nekatera škodujejo. Da je v tem hitrem svetu treba ponovno, morda še toliko bolj, iskati pozitivnost in zdravo kmečko pamet. Da ne moremo vplivati na okoliščine; je pa pomembnejši od dejstva samega, naš odnos do njega. Zatirati moramo obrekljivost, ki je nalezljiva kot prehlad, ter se truditi za prijateljsko, naklonjeno komunikacijo, ki sicer lahko prinese mnogo konfliktov v odnose. Nena A. Dautanac nam je predstavila 10 korakov, kako si lahko z odločitvijo, dan za dnem, sistematično lahko izboljšujemo in zdravimo našo samopodobo:

Oblikujemo zdrave vrednote, prepričanja in moralna načela. Spoznajmo vsako dobro stvar v sebi in se jih zavedajmo.

Odpuščajmo.

Odpravimo strahove iz svojega življenja.

Posvetimo se delu in zdravim aktivnostim.

Verjemimo v uspeh in verujmo vase.

Trudite se za odličnost v vsem.

Izboljšajmo svoj videz.

Berimo knjige, poslušajmo pozitivne posnetke, dobro glasbo, obiskujmo seminarje ... Vsak zase naj ugotovi, kaj ga lahko požene iz slabe volje v dobro. Lahko je to tudi okopavanje vrta, planinarjenje, ježa, pisanje, slikanje ... Zelo previdno si izbirajte prijatelje.

Vsak mesec je predviden en seminar, teme se dotikajo odnosov, različnih tipov osebnosti, komunikacije in konfliktov, moči misli ... Vstop je prost, lahko pa daste prostovoljni prispevek, če želite. Priporočam. Udeležbo, za prispevek se odločate sami. III Olga Novak

OBVESTILO

Naprošamo vse občanke in občane Bazoviške in Prešernove ulice v Ilirski Bistrici, da v reko Bistrico ne mečejo smeti. **Prispevajmo k čistejšemu okolju !**

OGLED GRADU PREM

Grad Prem in Kettejeva spominska soba sta za obiskovalce odprta vse vikende in praznike od 13.00 do 19.00 ure.
(ostale dni po predhodnem dogovoru)

Za informacije v zvezi z ogledi gradu Prem pokličite:

051/674 352 grad Prem

041/ 307 354 (v času ko je TIC na gradu Prem zaprt)

Vljudno vabljeni!

POSKRIBIMO ZA PRIHODNOST, PREPOZNAJMO SLADKORNO BOLEZEN PRAVOČASNO!

Ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni – 14. novembru – bo Društvo diabetikov Ilirska Bistrica organiziralo **DAN ODPRTIH VRAT** v društvenih prostorih na Levstikovi ulici v Ilirski Bistrici. Na ta dan bomo vsem, ki nas bodo obiskali med 9. in 12. uro izmerili krvni sladkor in krvni pritisk, se pogovorili o pomenu prehrane pri sladkorni bolezni, predstavili pripomočke za merjenje krvnega sladkorja in krvnega pritiska ter spoznali delovanje društva diabetikov v Ilirski Bistrici, ki deluje od leta 1994 in združuje okrog 460 članov.

Sladkorna bolezen je kronična bolezen, ki se v 21. stoletju pojavlja v obliki epidemije. V Sloveniji živi okrog 125.000 sladkornih bolnikov, v občini Ilirska Bistrica okrog 1000 ljudi, v svetu pa za sladkorno boleznijo umre vsakih osem sekund ena oseba.

Sladkorna bolezen ne boli, posledice nezdravljene bolezni pa so hude. Sladkorna bolezen je poglavitni vzrok za pojav slepote, ledvične odpovedi, amputacije nog, pri sladkornih bolnikih se pogosteje pojavi srčni infarkt ali možganska kap.

SVETOVNI DAN SLADKORNE BOLEZNI

14. november je bil kot svetovni dan boja proti sladkorni bolezni izbran zato, ker se je ta dan rodil Frederick Bating, ki je skupaj s Charlesom Bestom prvi razvil zamisel, ki je pripeljala do odkritja insulina leta 1922.

Leta 1996 je bil ustvarjen trajen logotip MODRI KROG.

Logotip združuje ravnotežje in timsko delo in temelji na znanem kitajskem simbolu Yin Yang.

V obravnavanju sladkorne bolezni je potrebno natančno ravnotežje zdravlil, diete, fizične aktivnosti kot tudi sodelovanje med osebami s sladkorno boleznijo, njihovimi družinami in prijatelji, izvajalci zdravstvene oskrbe in zdravstvenimi oblastmi.

Na ta dan po vsem svetu osvetlujejo v modro pomembne objekte in kulturne spomenike. Kdor je ozaveščen, misli modro! Tudi v društvu Ilirska Bistrica se trudimo, da bi na tak način opozorili na resnost sladkorne bolezni. (vir podatkov: Zveza društev diabetikov Slovenije)

Andreja Rebec, dipl. san. inž.

KATEDRA ZA DRUŽINSKO MEDICINO MEDICINSKE FAKULTETE V LJUBLJANI ŽE VEČ LET IZVAJA PROJEKT SPOROČILO V STEKLENICI, KATEREGA NAMEN JE ZMANJŠEVANJE ŠKODE ZARADI PITJA ALKOHOLA.

Obiščite spletno stran projekta:

www.NALIJEM.SI, kjer lahko pridobite precej informacij, hkrati pa lahko izpolnite anonimni vprašalnik vam omogoča, da samo v 5 minutah sami ocenite svoje pitje alkohola. Na koncu dobite povratno sporočilo.

Torej:
obiščite spletno stran www.nalijem.si
in izpolnite anonimni vprašalnik.

Hvala!

16. oktober – svetovni dan hrane - DROBTINICA 2012

V soboto, 13. oktobra 2012 je Rdeči križ Ilirska Bistrica v sodelovanju z učenci in učenkami osnovnih šol Antona Žnideršiča in Dragotina Ketteja izpeljal projekt Drobtinica.

V zameno za prostovoljni prispevek so mimoi- dočim ponudili kruh, ki ga je doniral Mercator. Zbrali so 551 €, ki jih bodo namenili otrokom iz socialno šibkih družin.

Zahvaljujejo se vsem, ki ste sodelovali v akciji in prispevali za dobro drugih.

DEJAVNOSTI V DNEVNEM CENTRU SONČEK

Otroci so z novim šolskim letom pričeli delo tudi v Dnevnom centru Sonček. Vsakodnevno prihaja v dnevni center do 17 osnovnošolskih otrok različnih starosti .

Po končanem pouku otroci pridejo v DC , kjer je najprej poskrbljeno za tople obroke . Otroci nadaljujejo z obveznostmi za šolo, pisanjem domačih nalog in utrjevanjem šolske snovi. Po napornem dnevu so organizirane razne športne in sprostitvene dejavnosti katere so otrokom najljubše.

MEDGENERACIJSKO SREČANJE

Sončki smo v ponedeljek, 8.10.2012 obiskali skupino za samopomoč starejših, katera se srečuje v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica. Tema medgeneracijskega srečanja je bila »Igrače nekoč in danes«. Članice skupine za samopomoč so pripovedovale, kako so same preživljale otroštvo, se spominjale, da so se igrale le z domače narejenimi igračami, kot so bile punčke iz cunj in lesenimi igračami. Povedale so tudi da včasih ni bilo ravno veliko časa za igranje. Otroci iz dnevnega centra so predstavili vsak svojo najljubšo igračo. Igrače so danes raznolike in kupljene v trgovini, povsem drugačne od tistih o katerih so pripovedovala članice skupine. Naše srečanje je popestril harmonikaš, ki je zaigral nekaj pesmi na harmoniko, skupaj pa smo tudi zapeli in zaplesali. Zahvaljujemo se go. Azri za vse sladke dobrrote s katerimi nas je pogostila.

DEJAVNOSTI V SADOVNJAKU

Jesen je letni čas, ko se pobira razne pridelke na polju, v vinogradih in sadovnjaku. Na povabilo g. Mirka Florjana Paliska iz Kozine smo se Sončki tudi letos , v sredo 17.10.2012 odpravili na pobiranje jabolk v sadovnjak. S kombijem smo se odpeljali iz Il. Bistrice proti vasi Zarečje, mimo gostilne Bubec proti sadovnjaku našega gostitelja. Ko smo prispeli do sadovnjaka nam je g. Paliska povedal nekaj značilnosti o sadovnjaku, ter pojasnil kako je potrebno ravnati s sadjem. Pridno smo pobirali jabolka, ki jih bomo lahko uporabili za ozimnico, iz njih pripravljali kompot, čežano in jabolčni zavitek. Po napornem delu smo si vzeli tudi čas za pokušino jabolk, počitek in igro. Vsi skupaj smo se imeli zares lepo , zato se g. Paliski zahvaljujemo za vsa podarjena jabolka in možnost da smo lahko preživeli prijeten popoldan v sadovnjaku.

OBISK PRI GASILCIH

V okviru prostočasnih dejavnosti smo se Sončki odpravili na obisk Gasilske enote v Ilirski Bistrici. Prijazno sta nas sprejela poveljnik gasilskega društva Matej Ličan in Denis Slavec. Razkazala sta nam prostore gasilske enote Prostovoljnega gasilskega društva Ilirska Bistrica, pisarno v kateri sprejemajo intervencije, prostore, kjer so parkirana gasilska vozila. Predstavila sta nam vozilo za reševanje , ki je opremljeno s številno raznoliko opremo in vozilo za gašenje. Sončki smo preizkusili tudi svoje spretnosti pri gašenju z vodo, ter pri delu s škarpami. Seveda brez vožnje z gasilskim vozilom in preizkušnjo sirene ni šlo.

Tudi tokrat se najlepše zahvaljujemo Mateju in Denisu za prijetna gasilska doživetja. **III Center za socialno delo Il. Bistrica, Dnevni center Sonček, vodja programa Emanuela Rebec**

TEŽAVE Z DROGO?

NI ŠE PREPOZNO!

Pokliči: 01/548-03-63 ali 051/339-725

Zavod Pelikan - Karitas
- svetovanje
- zdravljenje (slovenske komunice)
- reintegracija

Zavod Pelikan-Karitas
Pomoč odvisnikom in zasvojenim
Litijska 24, 1000 Ljubljana

<http://www.pelikan.karitas.si>
mail: pelikan@karitas.si

Program sofinancira: **Karitas** **REPUBLIKA SLOVENIJA**
MINISTRSTVO ZA DELO, USPOSABLJANJE IN SOCIALNO ZAROKO

TEŽAVE Z DROGO? NI ŠE PREPOZNO! Zavod Pelikan – Karitas, Litijska cesta 24 v Ljubljani, nudi pomoč odvisnikom in njihovim svojcem. Vsak tretji četrtek v mesecu od 18. do 19.30 ure vabimo na skupino za svojce, ki je namenjen vsem, ki se osebno ali preko svojih bližnjih srečujete s problematiko zasvojenosti, tudi če situacija še ni zrela za odločitve za zdravljenje. Več informacij o naših programih zdravljenja v komunah po celi Sloveniji lahko dobite vsak delovni dan od 8. do 20. ure na telefonski številki 051-339-725 ali elektronskem naslovu pelikan@karitas.si. Obiščete lahko tudi spletno stran <http://www.pelikan.karitas.si> ali pa všečkate facebook stran Zavoda Pelikan – Karitas oz. Terapevtsko Skupnost Srečanje.

ZDRAVJEZAVSE

Zavod za zdravstveno varstvo Koper
Istituto per la tutela sanitaria di Capodistria

Vsake je svojega zdravja kovač

Leto 2 / št. 11 / 2012

Vojkovo nabrežje 4/a | 6000 Koper/Capodistria | tel. +386 5 66 30 800, fax +386 5 66 30 808 | e-pošta info.zzvvp@zzv-kp.si | www.zzv-kp.si

KOLEDAR DOGODKOV

11. november,
SVETOVNI DAN BOJA
PROTI ODVISNOSTI

14. november,
SVETOVNI DAN
DIABETESA

16. november,
SVETOVNI DAN KOPB
(kronične obstruktiv-
ne pljučne bolezni)

MEDNARODNI DAN
STRPNOSTI

18. november,
SVETOVNI DAN
SPOMINA NA ŽRTVE
PROMETNIH NESREČ

25. november,
MEDNARODNI DAN
BOJA PROTI NASILJU
NAD ŽENSKAMI

TEMA MESECA november Le čemu še en svetovni dan – 18. SVETOVNI DAN SPOMINA NA ŽRTVE PROMETNIH NESREČ

Robert Štaba, Zavod Varna pot

Danes o svetovnih dneh Zemlje, vode, pretepenih in zlorabljenih otrok, žensk, boja proti raku slišimo vsakodnevno iz medijev. Nekaterih se informacija dotakne, spet drugi zamahnejo z roko, tretji preslišijo, nekaterim pa ta dan pomeni ogromno. Še več, pomeni jim nekaj več. Pomeni jim smisel življenja, pomeni jim sporočilnost ostalim, pomeni jim opomin in apel, pomeni nam slišati klic, se odzvati in prispevati majhen, mogoče zelo majhen košček sebe. In v vseh teh vlogah sem se znašel ničlikokrat tudi sam. Pa vendar se me je eden izmed teh dni dotaknil na prav poseben način. Na način, kot se te lahko dotakne le osebna izkušnja, ki jo zaznamuje huda posledica prometne nesreče. In tako je nastal tudi Zavod Varna pot (www.varna-pot.si).

Zavod Varna pot je civilna, neprofitna, humanitarna in nepolitična organizacija. Sestavljamo jo žrtve prometnih nesreč in naši bližnji, strokovnjaki ter simpatizerji, ki zahtevamo in pričakujemo varen, strpen in učinkovit cestnoprometni sistem.

Zavod je že vrsto let aktivni in pridruženi član Evropskega združenja žrtv prometnih nesreč (FEVR), poleg tega pa tudi podpisnik zaveze Desetletje akcij za večjo varnost v prometu 2011–2020, Evropske listine varnosti cestnega prometa, Bruselske deklaracije nevladnih organizacij in Evropske deklaracije mladih o varnosti v prometu. Zavodu sorodne organizacije imajo v svojem nacionalnem prostoru več desetletno tradicijo, v Sloveniji bomo letos zaznamovali peto leto obstoja.

In zakaj toliko govora o prometnih nesrečah, njihovih posledicah in posledično žrtvah? Preprosto zato, ker v današnji civilizirani dobi ljudje nimamo več izbire »biti mobilni ali ne«, biti udeleženec v cestnem prometu ali ne. Če smo, če obstajamo, potem se bomo zagotovo nekega lepega dne znašli kot vozniki ali potniki v enem izmed oblik vozila. Če nič od tega, pa bomo zagotovo pešci od točke A do točke B. »In, kaj potem?«, boste rekli? Nič takega. Ja, res – nič takega. Do trenutka, ko se zgodi. Nekaj, česar nisi načrtoval, si niti v najhujših sanjah predstavljal, pa vendar se zgodi. Zgodi se tebi in ne več drugim. Zgodi se na način, da se ti življenje popolnoma spremeni. In spremeni se v celoti. Verjamete? No, kakorkoli. Ta celovita sprememba in tisto nevidno lepilo, ki nas združuje, je enaka vsem žrtvam prometnih nesreč po svetu.

Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) na svetovnih cestah letno umre približno 1,3 milijona udeležencev, kar dnevno pomeni smrt najmanj 3560 oseb. Poškoduje se okoli 50 milijonov ljudi, pet milijonov pa jih za vedno ostane invalidnih. Evropske ceste so v letu 2001 zahtevale 50.000 življenj. V letu 2011 je v prometnih nesrečah izgubilo življenje okoli 32.000 ljudi, kar 1,7 milijona se jih je telesno poškodovalo. Slovenske ceste so zahtevale že več kot 6500 življenj, poškodovalo se je več kot 230.000 udeležencev. Posledice prometnih nesreč v EU povzročijo za približno 200 milijard evrov škode.

To so suhoparne številke, za katerimi se žal skrivajo življenjske poti ljudi, ljudi z imeni in priimki, ljudi, ki so nam blizu. In vsem tem ljudem je bilo do včeraj nekaj skupnega. Posplošeno mnenje, da se prometna nesreča meni skorajda ne more pripetiti, da se pripeti nekje tam, drugje in drugim, je žal napačno. Pripeti se nam in z vso svojo krutostjo udari kot strela z jasnega. Vsa ta bolečina okoli nje, kriki, apeli, prošnje, zahteve žrtv prometnih nesreč so epidemijo, davek našega civilizacijskega napredka, pripelje do stopnje, ko so odgovorni zaznali, da se število žrtv in njihove posledice lahko zmanjša, lahko se jih prepreči. Za to je potrebna volja, številne povezane aktivnosti in seveda posluš. Slišati je potrebno, da sleherni izmed nas lahko doda svoj prispevek k večji varnosti. Vse z namenom, da se njemu, njegovim bližnjim ali drugemu slednje ne pripeti.

Začelo se je v Angliji, sledile so številne države. S prižiganjem svečk po francoskih domovih so ob apelu »Spomni se in premisli« neprofitne organizacije *Esperanza* opozorile milijone prebivalcev. Sledili so klicu družine kot odziv na prometno nesrečo, v kateri je umrl Jean-Louis Esposito, star 23 let. Gibanje se je po letu 2004 v znak podpore preneslo že po celem svetu. Volja in boj nista ostala spregledana.

V letu 2007 je Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) na podlagi Resolucije ZN 60/5 imenovala tretjo nedeljo v novembru za svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč. Istega leta smo se z ustanovitvijo Zavoda Varna pot tudi v Sloveniji pridružili svetovnemu gibanju.

Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč je pomemben iz več razlogov. V prvi vrsti povezuje žrtve prometnih nesreč doma in po svetu. Posreduje informacije o žrtvah prometnih nesreč in preprečuje ravnodušnost med ljudmi ter zatiskanje oči pred resnico, obenem pa družbi sporoča, da so posledice prometnih nesreč nesprejemljive. Še več, skupaj z javnimi pogovori in aktivnostmi ustvarja uspešno skupno preventivo.

Zavedanje, da se lahko pripeti tudi nam, kot tudi nesebična miselnost, da lahko preprečimo prenekatero nepotrebno tragedijo, je prerasla naš vsakdan. Počasi, pa vendar vztrajno, se nam useda v naša ravnanja in razumevanje. Apel, ki ga je ob obeležitvi svetovnega dne spomina na žrtve prometnih nesreč na Prešernovem trgu v Ljubljani sporočila ga. Marijana Kračun, mati, ki je izgubila

sina v prometni nesreči, pravi takole: »Včeraj se je prometna nesreča pripetila njim, danes nam in ne želimo, da bi se jutri pripetila vam.« Apel ne potrebuje posebnega komentarja. Temu in zato je posvečen Zavod Varna pot in temu in zato je posvečen svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč.

Več o svetovnem dnevu spomina na žrtve prometnih nesreč

Aktivnosti v letošnjem letu bodo potekale pod naslednjim mednarodnim sloganom:

Skrozi desetletje od globalnega spomina do globalne akcije
Zdaj je čas – naučimo se iz preteklosti
Naj bo 2011-2020 desetletje, ki se ga bomo spominjali!

V okviru svetovnega dne spomina na žrtve prometnih nesreč bomo letos pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka ob podpori Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Mestne občine Ljubljana, podjetja Žale Javno podjetje d.o.o., podjetja Mineral d.o.o. ter ostalih vladnih in nevladnih organizacij na ljubljanskih Žalah odprli osrednje obeležje žrtvam prometnih nesreč v Sloveniji. S tem se bomo pridružili številnim evropskim državam, ki tovrstni dogodek že imajo in pridali svoj prispevek k skupni vsebini in sporočilnosti osrednjega evropskega obeležja, ki je bilo letos odprto v Luksemburgu. Breda Marija Kovše, ambasadorica Zavoda Varna pot, bo predstavila svoj pesniški prvenec Opus Pomladi iz zbirke Darilo življenju, tako kot v preteklih letih pa bodo tudi letos različne občine, občinski sveti za preventivno in vzgojo v cestnem prometu, vrtci in šole po Sloveniji samoiniciativno organizirali aktivnosti ob tem pomembnem svetovnem dnevu.

Če želite k projektu na kakršenkoli način prispevati, vas vabimo, da nam to sporočite po telefonu na 05/99 55 022 ali elektronski pošti na info@varna-pot.si.

V petnajstih letih dela na področju nasilja smo se usposobili za prepoznavanje in preprečevanje različnih nasilnih vzorcev vedenja. Razvili pa smo tudi dobro in dolgoletno sodelovanje s centri za socialno delo, sodišči in policijo.

Ob ustanovitvi društva smo sprejeli tri osnovna načela, v okviru katerih organiziramo vse naše dejavnosti:

- 1. načelo:** Dolžnost vseh je preprečevati nasilje in delovati v smeri povečevanja varnosti oseb, ki doživljajo nasilje.
- 2. načelo:** Za nasilje je odgovorna izključno oseba, ki nasilje povzroča.
- 3. načelo:** Nasilje je naučeno vedenje. Vsak se lahko nauči nenasilne komunikacije.

Naši programi so tako usmerjeni h krepitvi moči žrtev nasilja – nudimo jim individualno in telefonsko svetovalno pomoč, spremstvo in zagovorništvo v primerih nasilja, program namestitve v varne hiše za ženske in otroke – žrtve nasilja in varna stanovanja. Za otroke z izkušnjo nasilja nudimo individualno pomoč v obliki rednih tedenskih druženj.

Povzročiteljem nasilja ponujamo individualno in telefonsko svetovalno pomoč in svetovanje preko elektronske pošte. Poleg tega pa se lahko moški, ki povzročajo nasilje nad ženskami, vključijo v program Trening socialnih veščin, v katerem se učijo enakomerne delitve moči v odnosu in prevzemanja odgovornosti za svoja ravnanja. Tudi za mlade fante v starosti med 14. in 18. letom izvajamo soroden program – Skupina za mlade fante, ki povzročajo nasilje.

Izvajamo tudi strokovna predavanja za starše in za zaposlene v vzgojno-izobraževalnih programih na teme nasilje v družini, vrstniško nasilje, mladi in nasilje, spolno nasilje, diskriminacija, nenasilna komunikacija in reševanje konfliktov. V sklopu informiranja javnosti o nasilju pripravljamo izobraževalne seminarje za strokovnjakinje in strokovnjake, ki se pri svojem delu srečujejo z različnimi oblikami nasilja, z ljudmi, ki nasilje doživljajo, in ljudmi, ki nasilje povzročajo, poleg tega usposabljam prostovoljke in prostovoljce, sodelujemo z različnimi mediji pri medijskih in socialnih kampanjah, sodelujemo na okroglih mizah, posvetih in izobraževanjih. V svoje delo neprestano vključujemo tudi sodelovanje z drugimi vladnimi in nevladnimi organizacijami tako doma kot v tujini.

Nasilno vedenje je osebna odločitev posameznika. Vsak se lahko odloči, da nasilja ne bo uporabljal. Seveda se nasilnega vedenja najlažje naučimo v družbi, ki je do nasilja tolerantna, zato je pomembno, da skupaj ustvarjamo okolje, ki bo nasilje obsojalo in spodbujalo nenasilne načine reševanja konfliktov.

KONTAKT:

- **Društvo za nenasilno komunikacijo**, www.drustvo-dnk.si, Miklošičeva 38, 1000 Ljubljana. T: +386 (0)1 434 48 22, F: +386 059 09 57 66, e-naslov: info@drustvo-dnk.si
- **Enota Koper:** Vojkovo nabrežje 30a, 6000 Koper. T: +386 (0)5 639 31 70, e-naslov: dnk.koper@siol.net

NAPOVEDNIK

✎... Na Zavodu za zdravstveno varstvo Koper poteka cepljenje proti gripi. Urnik in ostale informacije o cepljenju dobite na telefonski številki 66-30-842 ali 66-30-800.

✎... **30. novembra** bo v **Taverni Koper** od 9.00 do 12.00 obeležitev svetovnega dneva aidsa pod sloganom »Varno je seksi«. Osrednji dogodek bo okrogla miza (10⁰⁰-11⁰⁰), na kateri bodo sodelovali strokovnjaki z različnih področij javnega zdravja. **Vabljeni/e!**

Novice Zdravje za vse so brezplačen mesečnik, dostopen na spletni strani ZZZV Koper: <http://www.zzv-kp.si/strokovni-nasveti-in-priporocila-mesecna-publikacija-zdravje-za-vse/>
zdravje-za-vse | Prav tako so novice dostopne v vseh informativnih točkah zdravstvenih domov in bolnišnic v zdravstveni regiji Koper. | Izdajatelj: Zavod za zdravstveno varstvo Koper, Vojkovo nabrežje 4a, 6000 Koper | Odgovorna oseba: Milan Krek | Glavna in odgovorna urednica: Manica Remec | Sodelavci: Lijana Petruša, Živa Žerjal, Ines Kvaternik | Oblikovanje koncepta: Slavica V. Okorn | Oblikovanje in priprava: SkupinaOpusDesign® | Lektoriranje: Martina Jelušič | Naklada: 1000 izvodov

Božena Ambrozius

PRAZNIK ŽIVLJENJA

Oktober je rožnati mesec, svetovni mesec boja proti raku na dojkah, ki je namenjen zdravim in bolnim ljudem.

Bolni premišljujemo o strahu, ki nas je spremljal v težkih situacijah in o tem, kaj vse bomo storili za boljšo rehabilitacijo, zdravi pa so deležni opominjanja, da skrbijo za zdravje. Veliko besed je izrečenih o tem, da je potrebno čim bolj pozitivno razmišljati, da ne smemo pozabiti nase, da je nujna vsakdanja telesna aktivnost, da moraš vzdrževati telesno težo in še pa še. Nihče pa ne poudari, da ni dovolj, da zdravimo telo, da zdravimo bolezen, ampak je treba zdraviti človeka. Zboli namreč človek, ne njegovo telo. Bolnik potrebuje nekoga, ki mu lahko prisluhne. Jaz sem imela srečo, okrog mene so se vrteli prijatelji in domači so bili vedno v dosegu rok. Veliko smo se pogovarjali, ogromno stvari pa sem naredila sama, in sedaj vem, da nikoli, prav nikoli ne daj glave na tnalno. Postavila sem si novo lestvico vrednot, kar naenkrat je malo stvari pomembnih. Veselim se vsakega trenutka, pa naj bo popoldan v družbi s pujsi ali posedanja med rožami na vrtu.

Rak je kronična bolezen, ki se lahko pozdravi, vendar se lahko bolezen ponovi. Medicina ni vsemogočna. Včasih je bolezen hujša in bolnik kljub še tako dobri medicini izgubi bitko. Res je, da lahko živiš z boleznijo 50 let in več. Nihče

pa ne ve, kako se bomo obrnilo v življenju. Če je človek apatičen, depresiven, zaskrbljen, se izločajo tisti hormoni, ki zavrejo imunski sistem. Če ste veseli, zaupate, verjamete, vidite v vsaki stvari kaj dobrega, se izločajo hormoni, ki podpirajo imunski sistem. Dandanes je težko, če dan na dan bereš, poslušas in gledas samo negativne stvari. Pa vendar stopiti moramo skupaj in pomagati drug drugemu. Naj ti ne bo v strahu po vprašanih verjeti, da bo šlo vse dobro. Za to ne potrebujemo denarja, ampak le malo sočutja, in sreča je tu.

Življenje ni večno za nikogar, od nas samih pa je odvisno, kako ga bomo preživeli. Soočanje s tako boleznijo je življenjska izkušnja, ki te resnično spremeni. Veliko manj se jezim zaradi nepomembnih zadev. Uživam v krogu družine, prijateljev, sodelavcev. Cenim trenutke v naravi. Vsakdanje težave ostajajo, vendar jih rešujem drugače.

Tako se mi zdi izjemno pomembno, da se odzovemo vsem preventivnim zdravstvenim programom (Dora, Zora, Svit), saj zgodaj odkrita bolezen bistveno izboljša uspešnost zdravljenja. Hkrati pa je nujno, da prisluhnemo svojemu telesu. Vsega se lotimo s predanostjo in z ljubeznijo in to je darilo, ki ga prejmemo vsak dan posebej. **III Marina Grlj**

OPRAVIČILO BRALCEM

V 53. številki Bistriških odmevov smo zaradi napake pri pošiljanju objavili zastarel članek »Upokojenci na Mašunu«.

Bralcem se za napako opravičujemo.

Uredništvo

ProFRANK

- INŠTRUKCIJE ZA OSNOVNE
IN SREDNJE ŠOLE
- TEČAJI RUSKEGA JEZIKA
- PREVAJANJE
- LEKTORIRANJE

tel: 031 438 419

- PRODAJA IN
MONTAŽA PNEVMATIK
- HITRI SERVIS
- AVTODIAGNOSTIKA
- MONTAŽA VLEČNIH NAPRAV

tel.: 041 793 116

PROFRANK, META FRANK S.P.,
GORNJA BITNJA 8, 6255 PREM

Stefan Bonner, Anne Weiss: Generacija trapastih (Kako trapasti smo v resnici?)

Prevedel Janez Lavtižar, Učila, Ljubljana, 2009

»Napad spontane neumnosti, ki ni nalezljiv? Osamljen primer pomanjkljive splošne izobrazbe? Žal ne.«

»Kaj te zanima?« »Ma nč, vse je brez veze, življenje je nefer.« Včasih smo podobne odgovore na podobna vprašanja dobivali največkrat od najstnikov. Dandanes se je meja med sprejemanjem odgovornosti in neodgovornostjo pri ljudeh pomaknila proti izmuzljivosti ali kam? Duševne totalke so na sporedu vsak dan. Rada bi napisala, da so na sporedu le nekaj ur dnevno, ampak ne, razvlečejo se tudi do 20 ur na dan. Aktualna kariera brezposelnega, ki sanja o veliko denarja, veliki hiši, velikih kolih, je »in«, in ne, nikakor ne spet, ampak s kar dolgim rokom trajanja. TV-lepotice (oprostite, vsak ima lahko svoj okus, vonj in te fore) klatijo izčrpane podatke o tem, kje se npr. nahaja Berlin v odgovorih tipo »nekje tukaj«, blondnolasepljučnatoobilne bejbe delajo veter in ne preveč prefinjene piruete skozi ekran, ko govorijo o čisto navadnem, lepo vas prosim, tisočletja, milijonletja, enakem vremenu in vse, ne boste verjeli, skoraj vse si želijo postati igralke. Ali pa vsaj tarča tračev v straniščnih revijah. Ampak – ne govorim samo in le o svetlolasih ženskah. In sploh ne samo in le o lastnem ali nelastnem spolu. Govorim (pišem) o traparijah. Ampak – razlikovati je treba tisto splošno neumnost od neumnosti, ki je odvisna od določene situacije in od neumnosti, iz katere naj bi se nekaj naučili. Neumnost ima veliko preveč oblik. Poklicni mladostniki, nakladači, ničznalci z lastno nezadostnostjo. In ja, vedno več nas je. Potrošniško obsedenih (skušam se izvzeti, pa ne uspe vedno). Moderna informacijska tehnologija, polovičarstvo, ne-za-

nje, diletantizem, trapasti interesi, stvarnost playstationov (ali sem že nazadnjaška?), masovno pošiljanje verižne elektronske pošte, zato da dobiš zastonj mobi, hitra prehrana, strip in instant polenta. Celo instant riž. Požvižgovanje na nasvete staršev ali starih staršev. »Prepad med pametnimi in neumnimi je vse večji. Bolj kot se eni obnašajo neumno, več načrtujejo in razvijajo drugi. Obstajajo ljudje, ki so stari sedemindvajset let, so diplomirali, opravili pripravništvo, bivali v tujini in govorijo več jezikov. Oni so naše upanje. Jih moramo zato imeti radi? Ne,« trdita avtorja, ki spadata v generacijo, ki se ne jemlje resno. O generaciji trapastih (ne izvemajte se preveč ven) trdita, da se pomanjkljivo vede; da ljubi razkošje in slabe manire ter zaničuje avtoriteto se je že zdavnaj tega pritoževal že zadnjič omenjeni, meni ljubi Sokrat. Torej na zahodu in kjerkoli nič novega. Neumnost se razkazuje odkrito in brez sramu. Doziranja in agregatna stanja neumnosti so naši nenehni tesni spremljevalci. »Tim dau eno na gobc« je največkrat dobrojutranji pozdrav mladih, ki jih nehote obdrsaš na avtobusu ali pač kje. Odkrito riganje v obraz bi še nekako prenesli, če bi to bila splošna domena za pohvalo kuharju, se ve. Javno praskanje po trebuhu ali jajcih tudi ni najvišje kotirano umetniško delo, če mene vprašate. Branje Lady in Obrazov ali podobnih revij je najmodernjši slovar vsakdanje družbe in ljudi, ki nas menda obdajajo, delijo z nami vsak dan (ne moj), za branje zahtevnejše literature se najde približno 756.987 izgovorov, ki pridejo prav, da se ne bere. Najvišje in najvrednejše umetniško delo je baje Kamasutra (če bi le bilo tako ...) se ve, kako se imenujejo naši ministri, pa tako nima nobenega pomena vedeti. Ampak s slednjim se skorajda strinjам. Razgaljenje delov telesa (proti kateremu nimam nič proti, če gre za

strast, okus in še kaj v tej smeri), ki so blizu spolovilom, je včasih veljalo kot paritveni obred, danes je to način neposredne signalizacije seksualne aktivnosti, navadno s klasično tetovažo na trtici na nekem telesu neaerodinamične postave, ki nakazuje na še ne dovolj prebavljen ali razgrajen kateri že? hamburger ali dva, ali kot ji pravijo v nemškem jeziku *Schlampenstempel* (kurbin žig – ki je meni sicer všečen, če telesu, ki si ga lasti, paše). Zele-njava je le ubog alibi ob McDonaldsu, kokakoli, pogreti zmrznjeni hrani in vrečkah čipsa. Trendovski so napisi na majčicah, kot npr.: »Gospod je iz nebes vrgel dovolj možganov, samo zadel ni.« »Oblačila, ki jih nosimo, glasba, ki jo poslušamo, ali izdelki, ki jih kupujemo, obljublajo raztezanje mladih let v neskončnost. Odrasti je za nas povezano s spodnjicami iz finega rebrastega pletiva, s čajem za mehur in z dolgočasnimi življenjskimi nazori. S tem ko mladostnost umetno vzdržujemo, se poskušamo otresti dolžnosti, medtem ko z aktivnim sprejemanjem znanja skušamo razviti lastno mnenje in prevzeti odgovornost za lastno življenje,« še pravita avtorja. Skratka, odlična knjiga, z vrivki, kot so »potem pa je bilo okrog mene tako tiho, da sem imela eksistenčne strahove« in še »če stoji sonce kulture nizko, celo palčki mečejo dolge sence« in še pa še tega, s čimer se strinja marsikdo od nas. Priporočam. Zelo. Sicer pa je avtor Stefan Bonner novinar, piše za gospodarske revije, avtorica Anne Weiss pa kulturologinja, ki se več ali manj ukvarja s kulturami mladostnikov. Oba sta urednika v veliki nemški javni založbi. Knjiga je odlično branje in takšno, pri katerem se velikokrat nezavedno prikimuje ali zavzdihuje. Prijetno branje do prihodnjic – malce trapavosti pa vseeno ne škodi, le pretiravati ne gre, Patricija.

ZAPLEŠITE, ZAPOJTE Z NAMI ...

Nekje v modernem času s(m)o žal ljudje zaspali. Otopeli, naveličani vsega, vsak s svojimi največjimi problemi. Precej bogati v primerjavi s preteklostjo, a v resnici vedno revnejši, ker drug drugega niti več ne potrebujemo; po drugi strani pa je delo večine postalo nepotrebno, ker je trg zasičen in razpoložljiv kapital povečini skozi zadnji čas akumuliran v žep peščice »novodobnih poslovnežev«.

A še pred kakšnim desetletjem ni bilo tako. Ljudje smo se znali tudi družiti in veseliti. Lep spomin in primer je bil božič v naši

mali vasici. Jože Kovačič - Cvetanov je v naši vaški cerkvi pred božičem vedno napravil umetelne jaslice, moja babica pa je »norela« okrog z rožami in prti, ki jih je vedno prinesla (oprane in poštirkane) pridna Iva Vodopivčeva. Zvečer je bil koncert. Prišle so premske pevke z nepogrešljivo Jerico, ki so po večerni maši izvedle nastop. Skupno druženje se je zaključilo na sredi vasi v hiši Francke Marijine, ki je skupaj z mojo nekdanjo, mladostno in še zdaj greha vredno taščo, stregla vsem prisotnim gostom. Tako malo je bilo treba takrat in ljudje so bili veseli, sproščeni in zadovoljni.

Danes žal že po dveh ali treh kozarcih vina debata večine vaščanov v visokih tonih teče le še okrog »prekošene« meje na xy parceli, prestavljenih »tirmenov« v gozdu, razvajene hčerke, ki se je z baje bogatim zetom odselila v mesto in noče več pomagati na kmetiji, ter uničene »privatne« poti, baje spet s prevelikim sosedovim traktorjem. V ostalih vaseh, predvidevam, tudi kaj prida drugače biti ne more, a mesta in premnogih toplih naših »nemih medsosedskih« odnosov pa raje sploh ne omenjam. Ah ...

A morda kdaj le za hip z ansamblom Nemir, v spomin na tiste stare nekdanje dobre čase, ko je tudi denar v žepu imel nekaj vrednosti ... //mv

ZAPLEŠITE, ZAPOJTE Z NAMI

(Gregor Gramc/Matjaž Vrh/Gregor Gramc)

Smo se zbrali prijatelji stari,
da še enkrat nazdravili bi tistim časom,
nekdanjim, prijetnim,
ki za vedno so nekam odšli,
zdaj po svoje, vsak svoje stezice, ob večerih ubira kar sam,
morda kvečjemu »v plehu« v dvoje,
gre skoz vas: »Glejte, kakšnega imam.«

Mi pa sorte še vedno smo takšne,
da dobimo se v krčmi, gredoč,
in prepevamo kdaj ob kitari,
ko se spušča že temna ta noč,
tiste zgodbe, nekdanje, poletne,
ko kot eno še vsi smo bili
in na ples v prvem mraku večera smo še skupaj odhajali.

ZAPLEŠITE, ZAPOJTE Z NAMI,

kakor tiste srečne dni,

ko denar in stil moderni še razdvajal ni ljudi.

Zaplešite, zapojte z nami, naj spet nocoj bo kot takrat,
ko v srcu je bilo veselje, in človek vsak kot bratu brat ...

*Bilo je samoumevno; da smo delali
da smo se pogovarjali, skupaj razmišljali in se smejali.
Vse je samoumevno, samo konec ne.*

ISKRENA ZAHVALA

**vsem, ki ste v tako velikem številu počastili slovo
najinega očeta.**

JANEZA FAJDIGA

Posebna zahvala govorniku Janezu Kirnu za občutene besede ob slovesu, njegovim kolegom-članom Avto moto društva iz Divače in Ilirske Bistrice za pozdrav slovesa. Hvala sorodnikom, vaščanom Velikega Otoka in vsem prijateljem za prijazno besedo, cvetje in sveče ter kakršnokoli pomoč.

sinova Leon in Jani

RAZSTAVA AKVARELOV JOŽETA ŠAJNA

V knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici se je 11. oktobra odvijala razstava domačega slikarja Jožeta Šajna. Umetnik se je tokrat predstavil s ciklom akvarelov z motiviko Ilirske Bistrice, ki so nastali v letih od 1959 do 1964 in so bili ob tej priložnosti tudi prvič predstavljeni javnosti.

Kot je pojasnil sam slikar, so slike nastale v času, ko je iz rojstnega Knežaka prišel v Ilirsko Bistrico. V svet, ki se mu je zdel precej drugačen in v katerem se ni takoj znašel. Njegovo odraščanje je zaznamoval bel ka-

men in kraška pokrajina, ki ji je namenil kar nekaj ustvarjalnih ciklov, med drugim tudi razstavo »Moj Kras« v Kosovelovem domu v Sežani. Ilirska Bistrica pa je bila za Šajna v tistih letih zamegljena, z vlažnimi flišnatimi tlemi, popolnoma drugačna, čeprav, glede na razdalje, tako blizu.

Akvareli prikazujejo nežen, poetičen pogled na Ilirsko Bistrico in okolico, z občutkom vlage v prostoru. Večina slik je nastala ravno s pogledom skozi okno ali na sprehodu po bistriški pokrajini. Njegovo intimno in izvir-

no podoživljanje narave tako tudi tokrat ni pustila na cedilu številnih obiskovalcev, ki so prišli podpret domačega umetnika. Nekateri so se na slikah tudi prepoznali. Otvoritev pa je popestril mladi virtuoz na diatonični harmoniki – Jaka Fidel iz Knežaka. III

ANSAMBEL HIT

Ansambel Hit je začel z delovanjem junija 2012, svoj »ognjeni krst« so imeli že julija, ko so bili povabljeni na oder v Podgrajah in so tam zaigrali skupaj z ostalimi ansambli. Z javnimi nastopi so zatem nadaljevali v Novokračinah, Jasenu, Račicah, kjer so jim kot mentorji stali ob strani člani skupin Osminka in

Ventilčki band. V ansamblu, ki se spoprime z vsako melodijo, igrajo 15-letni Denis Kresevič iz Račic (harmonika), 14-letni Urban Celin iz Vrvice, kjer tudi ansambel vadi (bobni), in 14-letni Žan Poklar iz Ilirske Bistrice, ki igra kitaro. Fantje radi zaigrajo in se veseli vsakršnega povabila. III **Petar Nikolič**

**Vilharjeva 35,
6250 Ilirska Bistrica,
tel: 05/7110100**

KABELSKA TELEVIZIJA V OPTIČNEM OMREŽJU

Izgradnja optičnega omrežja v naši občini je v zaključni fazi in prihaja čas, ko se boste morali odločiti za ponudnika. Seveda bomo vsi polni obljub in lepih besed, zato vas pozivamo, da se pred odločitvijo, komu boste zaupali, dobro seznanite z dejstvi!

Teles d.o.o. je domače, bistriško podjetje. S telekomunikacijami in kabelsko televizijo se ukvarjamo že 20 let. Našo kvaliteto ponudbo in hiter servis je prepoznalo že veliko zadovoljnih strank. V veselje nam je, da se bomo z optičnim omrežjem lahko približali tudi vsem, ki vas naše omrežje do sedaj ni doseglo. Preverite našo ponudbo! Z veseljem vam bomo svetovali! Sicer nimamo klicnega centra, kjer boste drugi, tretji ali peti v čakalni vrsti, nas pa lahko dobite direktno na našo telefonsko številko!

TRIO NA OPTIKI OD 38,00€ mesečno

- TELEVIZIJA
- INTERNET 20/20Mbps
- STACIONARNI TELEFONSKI PRIKLJUČEK

- Enostaven priklop TV sprejemnika (s kablom direktno v TV sprejemnik), brez dodatnih »komunikatorjev« in brez dodatnega daljinskega upravljalca
- Velika izbira kvalitetnih TV programov v osnovni ponudbi,
- Edini imamo v ponudbi bistriško TV GALEJA
- Možnost priklopa večjega števila TV sprejemnikov
- Prenos obstoječe telefonske številke uredimo brezplačno
- Hiter in zanesljiv internet
- Hišni razvod vam lahko izvedemo mi, skladno s specifikom kableske TV in vašimi željami
- Brez vezave in brez skritih podrobnosti v drobnem tisku

Za dodatna pojasnila smo vam na razpolago na sedežu podjetja – Vilharjeva 35, Ilirska Bistrica (obratna cona Trnovo), lahko nas pokličete na **05/7110100** ali obiščite spletno stran **www.teles.si**

LITER LITERATIVE V MALI DVORANI V DOMU NA VIDMU

KUD Literativa je odprla svoja vrata v jesen z literarno-glasbenim večerom v Mali dvorani na Vidmu v Ilirski Bistrici. Nedavno urejena, še nekoliko hladna dvorana, je zaživela z glasbo **Dragana Živkoviča - Žileta**, izvrstnega kitarista na akustični kitari, ki živi med Smrjami in Koprom. Večer je z recitacijo odprla novinarka Radia Koper, **Jana Samsa**, dogodek je povezoval bistrški literat **Aleksander Borenovič**, prozne

odlomke in novo poezijo sta prebirala **Tomaž Mahkovic** in **Patricija Dodič**. Bistrško občinstvo, sicer ne množično, pa vendarle, je spet pokazalo, da mu do

kulture ni vseeno. Hvala vsem, ki ste si vzeli čas in prišli. Večer lahko spremljate na domači **Tv Galeji**. Naslednja prireditel, ki bo dvorani zagotovo spet pridala malce več literarnega duha ali srčnosti, bo predstavitev zbornika Literarnega društva Ilirska Bistrica – **Stopinje**, tokrat se obeta 20. številka in zanimiv program, **3. novembra 2012**, kamor ste vabljeni v naprej, uradno vabilo še sledi. **III Patricija Dodič**

PREDVEČER 140. OBLETNICE DRUŠTVA SLOVENSКИH PISATELJEV

Štrekljeva domačija Gorjansko je v spominski sobi dr. Karla Štreklja, v sredo, 3. oktobra, na predvečer 140. obletnice DSP, gostila na literarno-glasbenem večeru nekaj domačih pesnikov in starosto društva, Milana Jesiha: Na hang, glasbilo z magičnim zvenom, je zaigral **Dejan Šemberger**, nekaj uvodnih besed o društvu pa je povedal izvrsten pesnik, mentor in bivši

predsednik društva, **Milan Jesih**. Večer je oblikovala **Beti Njari**, poezijo pa so med občinstvom prebirali **Patricija Dodič**, **Ivko Spetič Magajna**, **Magdalena Svetina Terčon** in letošnji vileniški gost, **Aldo Žerjal**. Večer je organiziral javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, območna izpostava Sežana z Vladislavo Novotny. **III Patricija Dodič**

KONCERT KLAPE SRDELA IZ MAKARSKE

9. 11. 2012 OB 19. URI

VELIKA DVORANA DOMA NA VIDMU

VABLJENI!

CENJENE OBČANKE IN OBČANE VABIMO NA

STROKOVNO, BREZPLAČNO IN NEODVISNO SVETOVANJE

V

ENERGETSKO SVETOVALNO PISARNO ESP ILIRSKA BISTRICA
DOM NA VIDMU GREGORČIČEVA 2 (ob glavnem vhodu)

Po predhodni najavi na tajništvu občine
tel. št. 05/71 12 300 ali tel. št. 05/71 41 361

VSAK TOREK IN PETEK od 17. do 18. ure

(ob prijavi na obisk opišete teme razgovora)

LEPO VABLJENI

KAM PO NASVET ALI PA SPLOŠNE INFORMACIJE S PODROČJA URE
IN OVE DOBITE NA BREZPLAČNI tel. št. **080 1669** od ponedeljka
do petka **od 9^h do 14^h** ali na spletni strani (www.ensvet.si)

energetski svetovalec **Miran PENKO**

energetski svetovalec **Samo HRVATIN**

POHOD PO UČNI POTI „BEU KAMN“

29. 9. 2012 smo se učenci od 1. do 9. razreda Osnovne šole Toneta Tomšiča Knežak odpravili na učno pot Beu Kamn. Pot se je začela pri šoli. Preden pa smo sploh odšli, so nas razdelili v skupine po tri. Razdelili so nam delovne liste in zgibanko o učni poti. To učno pot, na novo narejeno, je pripravilo društvo Tuščak, vodilni sta bili Vanja Delost in Tanja Blažek.

1. Spomenik NOB

Ta spomenik stoji na središču vasi in predstavlja začetek te učne poti. Spomenik je bil postavljen 31. 8. 1953, na kamnitem obelisku nad stopničastim podstavkom, ki je postavljen in vgrajen prostor, so vklesani napisi.

2. Uhanova domačija

Stara domačija Uhanovih v podobi »pivške hiše«. Star kostanj, samotar, raste v obzidanem dvorišču hiše ter ji dela senco.

3. Grad Kalc

Približno kilometer zahodno od Bača, nad izvirom reke Pivke, se na nizki vzpetini ponosno vzpenja ostanek graščine Kalc iz 17. st. Tu je živel in ustvarjal pesnik ter narodni buditelj Miroslav Vilhar. Leta 1904 je E. Vilhar prodal graščino sedmim kmetom iz Bača. V času po prvi svetovni vojni Kalc postopoma postaja razvalina. Takrat ga je kupil Alojz Urbančič z Bača. Leta 1939 je ljubljanski arhitekt Osolin restavriral grajski stolp. V letu 2010 so znova obnovili stolp in utrdili razvaline grajskih sten.

4. Bačko jezero

Kraške vode v naših krajih poplavlajo številne površine, tako nastanejo presihajoča jezera. Eno od teh je tudi Bačko jezero.

5. Gradišče

Čas nastanka gradišč se nahaja med letoma 1400 in 1500 pr. Kr., torej v bronasti dobi. Le-ta so bila prva človeška naselja, zavarovana z zidovi, nasipi in okopi. Grajena so pretežno na višinskih predelih, ob pomembnih prometnih poteh.

6. Naravni most

Na kraškem področju prevladuje kamnina apnenec, zato v bližini vasi stoji naravni most, ki ga najverjetneje izdolbla voda.

7. Tuščak

786 m visok hrib, ki leži nad vasjo Bač. Z vrha se nam odpre lep razgled na Brkine, na zahodu na Nanos (1262 m) ter proti vzhodu na regijski park Snežnik (1796 m). Na samem vrhu se nahaja manjša skrinjica z žigom in vpisnim zvezkom.

8. Zbiralnik vode, pipe

Pod Tuščakom stoji mogočen zbiralnik vode, ki ga je zgradila italijanska vojska z namenom samooskrbe. V platojih se zbira deževnica, ki teče v zbiralnik, od tam pa v pipe.

9. Korito za napajanje živine

V bližini zbiralnika leži kamnito korito, ki ga je vojska uporabljala za napajanje svoje živine. Takrat je vodo smela uporabljati samo vojska. Kamnita korita so bila preprosta, pravokotne oblike in različne velikosti.

10. Studenec in korito

Pri bivši stolarni Bač stojita studenec z izvorno vodo in kamnito korito. Vaščanke so tja hodile po vodo, jo nalivale v škafe ter jih na glavi odnašale domov. Nekateri so imeli tudi vozove s sodi, tako da so se z vodo priskrbeli več dni. V času suše je v kakšnih kotih prihajala na plano.

11. Perilna lokev oz. Škrvanova lokev

Lokev je dobila ime po značilni dejavnosti, ki si jo opravljale ženske – perice. Perilo so prale s pomočjo naravnega mila. Vaški otroci

so v poletnih mesecih v mlaki hladili. Med zimskimi počitnicami pa so se po njih brezskrbno drsali. V bližini balinišča naj bi stali še dve perilni lokvi.

12. Studenec

Stalni izvir vode se nahaja sredi vasi Bač. V njem je pitna voda, s katero se je oskrbovala večina vaščanov. Seveda je bilo to, preden so postavili lastne štirne.

12. Cerkev sv. Ane

To je podružnična cerkev v sklopu župnije Knežak. Leta 1754 je bila zgrajena; leta 1945, med drugo svetovno vojno, jo je poslikal slikar Avgust Černigoj. Naslikal je križev pot, poslikal prezbiterij, za oltarjem pa tudi lastni avtoportret. V tej cerkvi potekajo maše enkrat tedensko ter na 26. julij, ob shodu sv. Ane. Vsako leto na praznik sv. Štefana tu poteka blagoslov konj.

13. Kapela sv. Ivana

Na travniku ob cerkve sv. Ane stoji kapela sv. Janeza Krstnika – Ivana. Na portalu je letnica (1771), ki naj bi pričala o gradnji kapele, ampak verjetno ni prava, saj se v podzemni okolici skrivajo ostanki temeljev, verjetno še precej starega svetišča, o katerem je pisal Janez Vajkard Valvasor leta 1689 v Slavi Vojvodine Kranjske.

14. Vaška štirna

Štirna predstavlja eno od mnogih znamenitosti vasi. Njena funkcija je še aktualna, saj daje sosodnjim hišam pitno vodo. Prvotno je imela okroglo, danes ima pa kvadratno obliko. To bi bilo vse o učni poti „Beu Kamn“. Mi smo se veliko naučili, upamo, da ste se tudi vi nekaj novega naučili o okolici Bača in Knežaka. **III Laura Fatur in Tjaša Ambrožič, 7. razred, učenki novinarskega krožka OŠ Knežak**

*Kakor meglice,
kakor vodice
sredi te reke
časi hitijo ...
(D. Kette)*

SREČANJE letnika 1952

Časa se pač ne da ujeti, zato **VABIMO VSE**, da se zopet srečamo v **soboto, 24. novembra 2012**, v gostilni **GRIL DANILO ob 18. uri**. Prosimo, da svojo udeležbo potrdite po tel.: 057 14 50 12 ali osebno v mesnici PUC pri Miljanu, najkasneje do 15. novembra.

Prisrčno pozdravljeni.
Organizacijski odbor

V. BALINARSKI TURNIR NA DOLNJEM ZEMONU

Na balinišču okrepčevalnice Zemonska vaga so ob vaškem shodu sv. Mihaela organizirali že peti turnir v balinanju. V soboto, 29. 9., se je v tekmovalstvu trojk pomerilo 8 ekip, v ponedeljek, 1. 10., pa so potekali finalni boji. Zmagalo je moštvo v sestavi **Milan Dovgan, Franc Primc in Herman Vrh**, ki je v finalu premagalo ekipo, ki so jo sestavljali Klemen Ujčič, Leon Vičič in Leon Pugelj. Tretja je bila ekipa v postavi Valter Sedmak, Romeo Tomažič in Toni Gržina. V bližanju je slavil **Marjan Baša**, v zbijanju pa **Leon Vičič**. Zmagovalci so prejeli pokale in medalje, za kar je kot vsako leto poskrbel Euro MB, d. o. o., za izvrstno pogostitev sodelujočih pa se

zahvaljujemo gostitelju Andreju Primcu.
III Marjan Baša

Po napornih bojih še skupinska slika za spomin ...

LETNA ŠOLA V NARAVI

Dijaki 2. letnika Gimnazije Ilirska Bistrica smo v novo šolsko leto vstopili nekoliko drugače. Že čisto na začetku smo se namreč odpravili v majhno vasico Gorenje pri Zrečah, kjer se je v tamkajšnjem centru šolskih in obšolskih dejavnosti odvijala letna šola v naravi.

V sredo, 12. septembra, smo se že na vse zgodaj odpravili na pot. Na poti so se nam pridružili dijaki 2. letnika gimnazije iz Postojne. Ob prihodu v Gorenje so se vsi naši upi o nekoliko „podaljšanem vikendu“ razblinili. Dejavnosti, ki so nam jih nudili v domu, so bile razporejene čez vse tri dni, tako da nismo imeli ravno veliko prostega časa. Vendar nam je kljub raznim pohodom, kolesarjenju, plezanju in ostalim aktivnostim ostalo dovolj energije, da smo se ob večerih veselo zabavali skupaj z dijaki iz Postojne.

Po treh športno obarvanih in lepo preživetih dneh smo se v petek, 14. septembra, zvečer vsi utrujeni, vendar dobre volje in z lepimi spomini, vrnili domov. **III Urška Celin, 2. a**

Imaš doma na kupe že prelistanih revij?

Poln kufer časopisnih reklam?

Ne veš, kam z njimi?

Gimnazija Ilirska Bistrica, v okviru projekta STAR PAPIR ZA NOVO UPANJE 2012, katerega nosilec je društvo Ekologi brez meja, ti daje možnost, da se znebiš starega papirja.

Do konca meseca novembra 2012, v času med 8. in 13. uro, prinesi star papir v prostore Gimnazije Ilirska Bistrica. Star papir se zbira v učilnici št. 3.

STAR PAPIR ZA NOVO UPANJE je geslo vseslovenske dobrodelne okoljevarstvene akcije zbiranja starega papirja, ki bo do konca meseca novembra potekala po vseh krajih Slovenije. Sredstva, ki bodo zbrana s pomočjo starega papirja, bodo šla v prave roke – namenjena bodo najbolj zaslužnim oz. pomoči potrebnim v naši državi. Pa okolje in te stvari! BTW, ustanova, ki bo zbrala največ papirja, prejme kot **nagrado glasbeni koncert po izboru Ekologov brez meja!** :)

Vsak list papirja šteje.

Hvala!

5. SREČANJE MATURANTOV

V petek, 28. septembra 2012, je na Gimnaziji Ilirska Bistrica potekalo že peto srečanje maturantk in maturantov. Bivši dijaki so se zbrali ob 19. uri v večnamenskem prostoru Gimnazije Ilirska Bistrica, kjer se je najprej odvijal kulturni program, ki smo ga pripravili dijaki. Prireditev je z Avsenikovo skladbo na harmoniki otvoril Luka Žgur iz 3. letnika. Sledil je pozdrav predstojnika Gimnazije Ilirska Bistrica Gorazda Brneta, nato pa je Mojca Ota, tajnica šolske maturitetne komisije, predstavila rezultate letošnje mature. Tadeja Logar, dijakinja, ki se je na končnem preizkusu znanja odrezala najbolje, je prejela tudi darilo. Uradni del večera sta z glasbeno točko zaključila dijaka Luka Žgur in Jaka Fidel iz 3. letnika z na harmoniki odigrano

skladbo. Zatem je sledil družabni del večera s pogostitvijo v „klubu“ šole. Zahvala vsem nastopajočim in udeleženiim!!!!

Tina Hostinger, 4. a

POHOD NA SLAVNIK, SNEŽNIK, NANOS IN PO ROVIH POSTOJSKE JAME

V sredo 3. oktobra 2012, smo se dijaki vseh letnikov programov gimnazija in tehnik računalništva v spremstvu profesorjev odpravili na pohod. Pohod je bil organiziran v okviru športnega dne. Tako

smo se dijaki prvega letnika odpravili na Slavnik, dijaki drugega letnika po rovih Postojnske jame, dijaki tretjega na Snežnik, dijaki četrtega letnika pa na Nanos.

V zgodnjih jutranjih urah so izpred OŠ

Antona Žnideršiča odpeljali avtobusi proti omenjenim destinacijam. Z avtobusi smo se pripeljali do vznožja notranjskih in primorskih hribov oziroma do vhoda v znano notranjsko jamo in od tam prepešali pot navkreber in navzdol do težko pričakovanih vrhov in ciljev. Čeprav je bila pot naporena, smo s krajšimi postanki osvojili vse predvidene vrhove in jame. Na cilju smo najprej pomalicali in se odpočili, nakar so po skupinah sledile delavnice iz geografije, zgodovine, kemije in športne vzgoje. Tako smo združili prijetno s koristnim.

Polni novih vtisov smo se v spremstvu rahlega dežja vrnili domov. Tako smo izkusili delo v naravi in naravo samo v nekaterih njenih pojavnih oblikah. **III Demi Udovič, 1. a/IB**

EVROPSKI JEZIKOVNI POTEPI

V sredo, 26. septembra 2012, smo se gimnazijci s Šolskega centra Postojna udeležili evropskega dneva jezikov v Ljubljani. Po prihodu v prestolnico smo se takoj napotili proti inštitutom za tuje jezike. V prvem inštitutu, avstrijskem, so nas sprejeli precej hladno, tako da izkušnja ni bila kaj preveč zanimiva. Podobno dolgočasno je bilo tudi na italijanskem. Za razliko od omenjenih dveh pa so nas zelo dobro sprejeli na španskem, nemškem in francoskem inštitutu. Presenetilo nas je, koliko tovrstnih inštitucij je v Ljubljani. Nam dijakom so bili najbolj zanimivi uporaba interaktivne table na francoskem in igri Twister ter učenje španščine preko računalniškega programa na španskem inštitutu, nenazadnje tudi knjižnica pod krošnjami na Predstavništvu Evropske komisije v Sloveniji.

Vsi smo se imeli lepo ob učenju novih besed in pohajkovanju po mestu, čeprav smo naredili kakšen kilometer preveč. **III Matevž Šelj in Miša Bele, 1. c**

26. SEPTEMBER – EVROPSKI DAN JEZIKOV

Učenci 6. a in 6. b razreda na OŠ Dragotina Ketteja smo letošnji 26. september – EVROPSKI DAN JEZIKOV – obeležili na zanimiv način. Učenci 6. a razreda smo prevajali naslov knjige ŠIVILJA IN ŠKARJICE v čim več evropskih jezikov.

Prevajati so nam pomagali naši znanci in sorodniki, ki živijo v različnih evropskih državah. Spoznavali smo zanimivosti o različnih jezikih ter ugotavljali, kateri jeziki so si med seboj podobni. S pomočjo podatkov, ki smo jih poiskali na spletu, smo izdelali plakat. Zelo smo se zabavali. Učencem 6. b razreda je bilo pri nalogi vodilo geslo "Talk to me" (Pogovarjaj se z mano), ki smo ga prevajali v druge tuje jezike. Komunikacijo med ljudmi smo na simboličen način prikazali s potujočimi oblaki med luno in soncem. Učenci smo pri izvedbi svojih nalog pokazali svoje jezikovne ter likovne spretnosti ter s svojimi izdelki

poživili šolski prostor. Raziskovanje in ustvarjanje nas je spodbudilo za nadaljnje veselo in lahkotno učenje tujega jezika. **III Učenci 6. a in 6. b razreda ter učiteljica angleškega jezika OŠ Dragotina Ketteja**

BILI SMO V VESOLJU

V torek, 9. oktobra 2012, so na našo šolo pripeljali prenosni planetarij in ga postavili v telovadnici.

Digitalni planetarij omogoča popoln ogled gibanja teles v vesolju. Če smo se kdaj zazrli v zvezdno nebo in se vprašali, v katere zvezde in ozvezdja zremo, smo sedaj odgovore dobili v

planetariju. Razdeljeni v dve skupini smo se lotili dela. Pridružili so se nam tudi vrtčevi otroci in bili so zelo, zelo navdušeni. Mlajši so najprej odšli v planetarij, večji v astronomsko delavnico, nato smo se zamenjali.

V planetariju smo videli nočno nebo, luno, ki je bila fantastična, Veliki voz, Severnico, Mars, Orionovo meglico, Sonce, gibanje planetov, Rimsko cesto, polarni dan in noč, letne čase, najzanimivejši pa je bil padajoči komet. Kako smo zavriskali, ko se nam je približal!

V astronomski delavnici smo naredili vaje z delovnega lista, izdelovali rakete na vodo in na pecilni prašek, simulacijo nastanka kraterja, izbruha vulkana ter planete iz plastelina.

Na koncu smo vsi skupaj odšli na igrišče in izstrelili narejene rakete. Zanimivo je bilo videti, kako letijo od dveh do treh metrov v višino, večje pa celo od gasilskega doma čez igrišče na sosedov travnik. Prav zares, počutili smo se kot v vesolju. **III**

Novinarke z ment. Nives Pirih

EKSKURZIJA PO DOLENJSKI

V torek, 2. 10. 2012, smo se učenci 8. in 9. razreda OŠ Jelšane z mentorico Niko Stock in z učenci 9. razreda OŠ Antona Žnideršiča odpeljali na ekskurzijo po Dolenjski.

Ob 8.00 smo se izpred OŠ Antona Žnideršiča odpravili na pot. Po dolgi vožnji smo se najprej ustavili v Raščici, rojstni vasi Primoža Trubarja. Tam smo si ogledali poslopja in imeli krajše predavanje o Primožu Trubarju, avtorju prve slovenske knjige. Ko smo pomalicali, smo se

odpravili na grad Turjak. Vodička nam je razkazala notranjost gradu, Dalmatinovo kapelo in tudi Rozamundino sobo.

Po lepem in zanimivem ogledu smo odšli na Muljavo, rojstni kraj Josipa Jurčiča. Tam so nam predvajali kratek film o muzeju na prostem in nato smo si ogledali Krjavljevo kočo, Jurčičevo rojstno hišo, etnografsko razstavo, čebelnjak in še kaj. Na koncu nam je ostal samo še ogled samostana Stična, v katerem je muzej krščanstva na Slovenskem, Križni hodnik in cerkev. Tako se je ekskurzija končala in za vedno si jo bomo zapomnili. **III Učenci 8. in 9. razreda OŠ Jelšane**

JESEN NA OŠ KUTEŽEVO

Bliža se jesen. Narava počasi dobiva nove barve, zato smo tudi našo šolo odeli v jesenske odtenke: večnamenski prostor krasijo gobice, odpadlo listje, ježki z jabolki ... Tako kot narava se skozi letne čase spreminja tudi naše delo v šoli. Prijetno vreme nas velikokrat zvabi v naravo. Odpravili smo se že na dva **športna dneva**: učenci predmetne stopnje smo se s kolesi odpeljali do domačije Bubec in Novakovega mlina; učenci razredne stopnje pa so šli na pohod do razvalin cerkvice Marije Snežne pri Jablanici. V vasi so se ustavili pri novih raznovrstnih igralih, na katerih so še posebej uživali. Učenci 3. razreda so bili tudi v **šoli v naravi v Seči**, kjer so novo znanje nabirali v učilnicah na prostem, v akvariju in na vrtu kaktusov, veliko časa pa so prebili v bazenih. Učenci predmetne stopnje smo se odpravili na **naravoslovni dan** v Idrijo, staro rudarsko mesto, kjer smo si ogledali Akvarij M ter mestni muzej. Nekateri učenci so se udeležili občinskega **krosa** in na šolo so prinesli tri medalje: Nina Uljan (2. r.) zlato, Tisa Vičič (3. r.) srebrno in Andraž Štefančič (3. r.) bronasto. Del narave so tudi živali,

ki učence še posebej pritegnejo. Učenci izbirnih predmetov Okoljska vzgoja in Rastline in človek smo se v Škocjanu udeležili predavanja Kače v Evropi. Vsi ti dnevi dejavnosti in druge oblike dela na šoli pa so za naše **prvošolčke** povsem nove. Da bi jim pokazali, da je šola zanimiva in poučna, jim je šolska skupnost pripravila zanimivo igrico z naslovom Zrcalce in jih sprejela v skupnost učencev. To pa zanje ni bila prva predstava: prvi šolski dan so si namreč že ogledali igrico *Pozavnozaver*, ki je poudarjala, kako čudovita je naša narava. Govorila je o gospodu Pozavnikarju,

glasbeniku, ki si je želel le eno – v miru vaditi na svojo pozavno. Znašel se je na kmetiji Pri veseli putki, kjer je živela kletava in radovedna gospodična Sirotka. Gostiteljica se je od gosta naučila veliko zanimivega o pozavni ali trombonu. To je zabaven, glasen inštrument, ki celo lula. Predstava je bila zabavna, vanjo pa smo bili vključeni tudi gledalci, saj smo lahko ob zvokih inštrumenta zapeli. Učenci si po zanimivih jesenskih dogodivščinah želimo, da bi se prijetna doživetja še kar nadaljevala. **III Anja Tomažič, 7. razred, in mentorica Andreja Rolih**

MESEC OKTOBER NA OSNOVNI ŠOLI PODGRAD

V petek, 5. oktobra, smo se odpravili na pohod po delu Kettejeve poti. V Zarečju nas je pustil avtobus in odkorakali smo proti Novakovemu mlinu. Tam smo si ogledali črno kuhinjo in mlin. V črni kuhinji smo občudovali stare predmete, s katerim so babice pripravljale različne jedi. Pri mlinu smo si ogledali kolo, ki je poganjalo ves mlin. Gospod Ivan Dolgan nam je povedal, da je bilo včasih na reki Reki okoli 10 mlinov in samo Novakov mlin je ostal ohranjen. Veseli smo bili novih spoznanj. Peš smo se odpravili mimo Smrij na Prem. Tam smo si ogledali Kettejevo hišo in izvedeli mnogo zanimivih stvari o našem pesniku, Dragotinu Ketteju

in njegovem življenju. Ogledali smo si tudi cerkev sv. Helene in znamenite freske v njej. Nato smo se polni doživetij z avtobusom odpravili proti šoli. Del učencev pa je ta dan odšlo na občinski kros. Proga za tek je bila zelo težka in naporna, vendar pa smo vsi pritekli na cilj in bili pohvaljeni za vloženi trud. Andrej Baričič iz 1. razreda, Maks Sanković iz 4. razreda in Adam Božič iz 5. razreda pa so si pritekli tudi medalje. Na njih smo zelo ponosni. V sredo, 10. 10. 2012, smo se 4 učenci iz višje stopnje odpravili na Ex-tempore. Zbralo se je 40 likovno nadarjenih učencev iz naše občine. Nekaj časa smo si ogledovali stare hiše in slap Sušec, nato pa smo pričeli z risanjem. Pri risanju so nekatere učence posneli in se z njimi pogovorili tudi člani ekipe Televizije Koper Capodistria. Končane slike smo razstavili na dvorišču gostilne Triglav in si jih vsi skupaj z navdušenjem ogledali. Učenci od 1. do 5. razreda smo se v četrtek, 18. 10. 2012, odpravili na zgodovinsko naravoslovno učno pot v Hrpelje. Prijazna vodiča sta nas vodila po zanimivi poti, kjer smo prepoznavali različne vrste dreves, si ogledali kal, štirne, ledenico, apnenico in še marsikaj. Preživeli smo lep učni dan v gozdu. Mesec oktober gre počasi h koncu in zaključili ga bomo s kratkimi počitnicami. Le teh se zelo veselimo, saj si bomo lahko odpočili po zelo razburljivih prvih dveh mesecih šole. **III Novinarski krožek OŠ Rudolfa Ukoviča Podgra**

»O ODRAŠČANJU« NA OSNOVNI ŠOLI DRAGOTINA KETTEJA ILIRSKA BISTRICA

V tednu otroka je zanimanje za otroke in mladostnike še posebej v ospredju. Tema letošnjega tedna otroka je povezana z odraščanjem, njegovimi radostmi in stiskami.

Na šoli, kjer vsakodnevni utrip oblikujejo mladi, smo se odločili, da bomo med 1. in 7. oktobrom, pa tudi kakšen dan pozneje, razmišljali, se pogovarjali, ustvarjali (risali, pisali) o odraščanju. Najmlajši učenci so risali svoje prijatelje. Učenci 4. in 5. razreda so izdelovali strip, šestošolci pa so oblikovali plakate. Učenci 3. triade, njih se ta tematika še posebej dotika, so izpolnjevali anketo o samopodobi, odnosih s starši in vrstniki, sedmošolci pa so razmišljali in pisali o svoji najljubši zabavi. Izdelke učencev smo razstavili na rdečem in modrem hodniku.

Ob zaključku tedna otroka se je prvič

sestala skupnost učencev šole. S predstavniki oddelkov od 1. do 9. razreda smo pregledali dosedanje delo in načrtovali nove aktivnosti.

Odraščanje je tudi tema letošnjih otro-

ških parlamentov, zato bomo o njegovih značilnostih na Osnovni šoli Dragotina Ketteja še veliko razmišljali med šolskim letom. **III Pedagoginja OŠ Dragotina Ketteja**

MESEC OTROKA IN KNJIG V KNJIŽNICI MAKSE SAMSA

Mesec oktober je posvečen otrokom in knjigi. Zanj sta pomembna dva dogodka. Teden otroka in praznik Čebelice. Jesenski oktober je priložnost, ko otrokom in mladim omogočimo obilo zabave, druženja, smeha in zanimivih aktivnosti, zato smo se tudi v naši knjižnici potrudili in otrokom pripravili številne dejavnosti in delavnice. Teden otroka smo v naši knjižnici pozdravili tudi z začetkom sezone pravljčnih uric za leto 2012/2013. Predšolskim otrokom sta knjižničarki odigrali igrice z naslovom »Gozdni prepir« in pripravili ustvarjalne delavnice, na katerih so ustvarjali izdelke iz jesenskih plodov. Praznik Čebelice je poseben dogodek – s tem praznovanjem želimo spodbuditi starše, vzgojitelje in učitelje, da bi prebrali svojim otrokom vsaj eno pravljico, s čimer sledimo osnovnemu vodilu knjig iz zbirke Čebelica, ki je želela pripeljati otroško knjigo v vsak dom, k vsakemu slovenskemu otroku. V knjižnici smo praznik otroških knjig praznovali 22. Oktobra, skupaj z dvema drugima razredoma OŠ Antona Žnideršiča. V uvodu je knjižničarka otroke najprej seznanila s pomenom tega praznika. V nadaljevanju so si učenci ogledali lutkovno igrice v izvedbi knjižničark. Na koncu pa jim je bila predstavljena knjiga, ki opisuje jesenski čas. Saj je ravno v tem času narava najbolj bogata in zlata. **III Knjižnica Makse Samsa**

KER NAM NI VSEENO

V soboto, 21. oktobra, se je na stadionu v Trnovem zbrala peščica mladih, ki nam ni vseeno, ali bo igrišče za odbojko na mivki imelo še naziv »igrišče« ali ne. S pomočjo podjetja Termoplasti-Plama d. o. o., ki je doniralo najlon, smo pokrili igrišče ter ga s tem zaščitili pred burjo, ki odnaša mivko. Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujem podjetju Termoplasti-Plama d. o. o. in vsem mladim, ki so se odzvali povabilu.

UČNA POT

V soboto, 29. 9. 2012, smo na naši šoli izkoristili delovno soboto za športni oz. naravoslovni dan. Prehodili in ogledali smo si novo učno pot »Beu kamn«, ki jo je postavilo KD Tuščak Bač. Točke stojijo v naši bližnji okolici.

Pohod smo v treh skupinah, začeli pri šoli in se najprej podali na Bač. Prva ogledna točka je bila Uhanova domačija – primer pivške hiše in stare gostilne, ki jo krasijo lepe kolone in obzidano dvorišče s starim kostanjem. Pot smo nadaljevali proti gradu Kalc, si ogledovali naravo, pašnike s konji in preučevali gobe. Na Kalcu so učenci rešili učni list in poglobili svoje znanje o pesniku in narodnemu buditelju Miroslavu Vilharju ter pisatelju Franu Levstiku, ki sta v preteklosti domovala na gradu. Mlajši otroci so pod drevoredom kostanjev in lip nabrali kostanje, s katerimi bodo ustvarjali v šoli. Nato smo zavili proti Bačkemu jezeru, se pogovorili o njegovem nastanku, prevladujočem rastju in značilnostih presihajočih jezer. Tukaj je bil tudi čas za malico in počitek. Ob poti nazaj proti Baču smo videli kraško brezno in razložili njegov nastanek.

Naslednja ogledna točka je bilo gradišče Gradišče, kjer naj bi v preteklosti stalo strnjeno naselje, varovano z zidovi in nasipi. Počasi smo pot nadaljevali do naravnega mosta. Pod Tuščakom nas je čakalo posebno presenečenje. Članice KD Tuščak iz Bača so za dobrodošlico pripravile sladek prigrizek in pijačo, saj smo bili eni izmed prvih obiskovalcev

učne poti. Tu smo si ogledali zbiralnik vode, pipe in korito za napajanje. Sistem je zgradila italijanska vojska v namen vodne samooskrbe.

Nato smo se ustavili pri bivši stolarni Javor, kjer stoji studenec iz izviro vodo in korito za napajanje živine. Pri Perivni (Škrvanovi) lokvi smo si zamislili, kako so perice včasih nosile oblačila k lokvi in jih prale. Posneli smo skupinsko fotografijo. Čas nas je kar malo preganjal, zato smo si na hitro ogledali še studenec, spomenik NOB in vaško štirno v središču vasi. Žal nam je zmanjkalo časa za ogled cerkve sv. Ane in sv. Ivana. Učenci so pri določenih točkah reševali učne liste in v naravi poglobili znanje, ki so ga dobili pri pouku. Učna pot nam je bila všeč in ugotovili smo, da imamo v bližini veliko lepih in ogleda vrednih znamenitosti ter da o njih velikokrat premalo vemo in jih premalo cenimo. **III Učenci in učitelji Osnovne šole Toneta Tomšiča Knežak**

DRUGI ŠPORTNI DAN NA OŠ DRAGOTINA KETTEJA

V petek, 5. 10. 2012, je bil za učence 6., 7., 8. in 9. razredov organiziran drugi športni dan. Sodelovali so pri dveh aktivnostih: športnih igrah na šolskih igriščih in v telovadnici ter teku na občinskem krosu, ki se je odvijal na Hribu svobode.

Dekleta 8. in 9. razredov so tekmovala v odbojki, fantje pa v nogometu. V odbojki so zmagale učenke 9. b razreda, pri nogometu pa so prepričljivo slavili učenci 9. a. Učenci 7. razredov so se pomerili v

hokeju. Boljši je bil 7. a razred. Šestošolci so tekmovali v igri med dvema ognjema, v njej je bil boljši oddelek b. Na občinskem krosu so nastopili vsi udeleženci športnega dne in nekateri dosegli odlične rezultate. V razvrstitvi šol smo dosegli drugo mesto, k čemur so pripomogli tudi učenci nižjih razredov (1.–5. razred), ki so tekmovali z »najhitrejšimi« učenci iz drugih šol v občini. Te so namreč na kros pripeljale le svoje uspešnejše tekmovalce. Tudi naši mlajši učenci od 1. do 5. razreda

niso tekmovali vsi. **III Matevž Sakelšek**

Skupno smo osvojili **14 medalj**. Od tega so prejeli:

zlato medaljo: Rok Rutar (1. b), Jan Prosen (3. a), Luka Vičič (5. a), Blaž Frank (6. b), Domen Perkan (7. a), Andraž Furlan (9. a) in Teja Jenko (9. b);

srebrno medaljo: Sara Ljubič (1. b), Alja Ronzullo (4. a) in Eva Mršnik (5. a);

bronasto medaljo: Admir Berisha (1. a), Primož Škrli (2. b), Aljaž Počkaj (6. b) in Boštjan Perkan (9. b).

BLIŽA SE STARI KELTSKI PRAZNIK – NOČ ČAROVNIC

V vrtcu pri OŠ Podgora Kuteževu so v skupini Mucke razburili domišljijo otrok. Da imajo otroci radi skrivnostne zgodbe in druženje s starši in svojimi vrstniki, že vsi vemo. Vzgojiteljica Marina Grilj in pomočnica Barbara Maljevac sta v četrtkovem popoldnevu, 25. 10., pričarali vse hkrati. Otroci so se, našemljeni v male duhce, predstavili s svojim znanjem in pevskimi ter plesnimi spretnostmi, v drugem delu prijetnega druženja pa so skupaj s starši

pod vodstvom vzgojiteljic ustvarjali – naredili so male lutke - duhce in pajke

iz bučk. Žejo smo pogasili s pijačo iz duhčevim kozarcev ter uživali v soju svečk in bučk. Vzgojiteljici sta se vživeli v svoji vlogi, vidno uživali – seveda pa tudi vsi mi, otroci, očetje in matere. Naj vsaj včasih tudi glasno izrečemo zahvalo za trud in uspešnost – največkrat ne izkoristimo priložnosti. Hvala, Marina in Barbara! V imenu staršev – **III N. Ujčič** Otroci so zapeli tudi skupaj (najmlajši so na varnem v objemu mamic).

TEDEN OTROKA V SKUPINI PIKAPOLONICE

Ob pogovoru o tednu otroka je vsak otrok povedal svojo željo. Večina želja je bila uresničena, zato so bili otroci veseli. Ena izmed želja je bila tudi obisk na domu otroka iz naše skupine. Našega obiska se je zelo veselil. Na njegovem domu so nas lepo sprejeli. Po kratkem počitku in okrepčilu smo se sprehodili po njihovem vrtu, si ga ogledali in s sadjem nakrmili njihove domače živali. Po lepem dopoldnevu smo se vrnili v vrtec polni vtisov in novih izkušenj. Bilo nam je lepo.

III Helena in Miranda, vrtec Jožefe Maslo Ilirska Bistrica

UTRINKI IZ VRTCA ANTONINA

»Kolesa na avtu se okrog vrte, cel ljubi dan«, je pogosto odzvanjala pesmica v vrtcu. V zadnjem obdobju smo veliko časa namenili prometni vzgoji. Večkrat smo se odpravili na sprehod po mestu, opazovali različna prevozna sredstva, se seznanjali s cestnoprometnimi predpisi ter se učili pravilnega ravnanja v prometu. Obiskal nas je tudi policist, ki nam je predstavil svoj poklic ter nas opominjal na nevarnosti na cesti. V tednu mobilnosti smo imeli kolesarski dan. Na igrišču smo postavili prometne znake in jih pri vožnji s kolesom upoštevali. Mlajši otroci pa so se vozili s poganjalčki. Posebej nas je spodbudila igrca

Beli zajček. Otroci so se preko zgodbe seznanili z zajčkom, ki je zaradi izpušnih plinov postal siv. Njihova naloga je bila, da peš prehodijo del poti v vrtec in tako očistijo zajčkov kožušček. Otroci so si izdelali sivega zajčka in ko so peš prišli v vrtec, so na zajčka prilepili belo piko. Ob tem se lepo zahvaljujemo staršem, ki so nam bili v pomoč pri tej akciji. Obležili smo tudi teden otroka in se veliko družili med seboj. Vzgojiteljice smo otrokom pripravile različne ustvarjalne delavnice, kjer so prosto prehajali iz ene igralnice v drugo. Starejši otroci so odšli tudi na jesenski pohod. Na poti so opravili različne naloge, ki jih je pripravil gozdni škrt. Našli so tudi njegovo hišico, na cilju pa jih je čakalo presenečenje. Mlajši otroci so na vrtu pobirali jesenske plodove. Najbolj zanimive so bile buče, ki so jih razvrščali po obliki, barvi, velikosti; jih kotalili, zbijali in očistili semena. Teden smo zaključili s skupnim rajanjem v telovadnici. Tako

smo preživeli pester mesec, v katerem smo se imeli zelo lepo, predvsem pa smo veseli, da smo se v tem času naučili veliko poučnih stvari, ki jih bomo upoštevali prav vsak dan. **III Vzgojiteljice iz vrtca Antonina**

V vrtcu smo praznovali Teden otroka na raznovrstne načine. Skupini Veveričke in Medvedki smo bili na planinskem izletu na Stražici. V knjižnici Makse Samsa smo si ogledali lutkovno predstavo in sodelovali v jesenski delavnici. **III Sabina Skok, Vrtec Jožefe Maslo Ilirska Bistrica.**

Nagradna križanka

BISTRIŠKI ODMEVI	GLAS PRI TRGANJU	OČE	VRHNE OBLAČILO MUSLIMANK	MORILEC	LASTOVIČKA	NEMŠKA TENIŠKA IGRALKA BARNI	IGRA NA PLOŠČI	ANIONSKI KOMPLEKS ZLATA	NEMŠKI FILOZOF (ERNST)	AMERIŠKA PISATELJICA ŽIDOVskega RODU	PREBIVALKI CAZINA
GLASNIK, OZNANJEVALEC											
OBIČAJ, KI SE OHRANJA BREZ SPREMINJANJA								1			
AVSTRIJSKI ALPSKI SMUČAR											
 TOMAŽ MAHKOVIC	ZASTRAŠUJOČE SANJE	NAŠ ZBOROVODJA IN GLASBENI PEDAGOG	OTILIJA KRAJŠE TURČIJA				JAP. KARATE- (TETSUHIKO) MOGOČNA GORA				
PODZEMSKA ŽELEZNICA		2				JUNAK IZ GALJOTA SMRDLJIV PLIN			FRANC NOVAK PULA		
GRELNIK, OGREVALNIK								NAPRAVA ZA OGREVANJE			
ROVIGO	5		MRZEL LETNI ČAS VRSTA KOBIŁICE					KAZALKA ČASA PRITOK REKE WESER			
NAŠ ALPINIST									BERNARD NEŽMAH TERILNIK		
	POLITIK (JELKO) ZG. ROCK SKUPINA						NAŠ ALPINIST (PRIMOŽ)			4	
ESTONSKI KOLESAR (ANDRUS)				RIMSKA 101 BOBNAR S ČINELAMI			IBSENOVA DRAMA NERC				
ZNAČAJEN ČLOVEK										HUMORISTKA PUTRIH	ZAŠČITNI PREMAZ
AMERIŠKA OPERNA SOPRANISTKA GRIST					AVTOMOBILSKA OZNAKA AOSTE			AFRIŠKI VELETOK ALP. SMUČ. (URŠKA)			
16. ČRKA HEBREJSKE ABECEDNE					PRIPIRAVA ZA RIBANJE PIJAČA IZ HMELJA						
MIŠEL: ŽIVLJENJE JE UGANKA UGANK	VELIKA VEŽA	DEL CEPKA NASVET				KORAČAJ PLUTOVINA					
NAŠA ROKOMETARICA									REKA SKOZI INNSBRUCK	ZVRST JAMAJSKE GLASBE	KRADLJIVEC
VALJEVO			PESNIK SVETINA KURČATOVIJ				SLIKARJEV ČOPČ JAP. DOLŽ. MERA				
PREBIVALKI LUKSORJA											
OSTRIVEC				3	OTOK V KORNATIH						

Rešitev nagradne križanke pošljite na naslov: Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, s pripisom »nagradna križanka«, najkasneje do 20. novembra 2012. Med prispelimi pravilnimi rešitvami bomo izžrebali **tri nagrajence**, ki bodo prejeli **praktične nagrade**. Izžrebani nagrajenci nagradne križanke, objavljene v 53. št. Bistriških odmevov so: **Vladimira Feilitz, Zarečje 27, Bojan Šestan, Jelšane 72b, Nadja Slavec Knežak 127a**. Nagrajencem čestitamo!

PRIREDITVE V NOVEMBRU

KAJ	KJE	KDAJ	KDO	INFO
Koncert jesenske serenade	Mala dvorana, Dom na Vidmu	4.november ob 18. uri	JSKD	
Hagiografska drama o mučencu Lojzetu Grozdetu - »Sem mislil, da sem sam«	Dom mater Te-rezije pri notre-damskih sestrah	8. november ob 19. uri	Gledališka skupina Antonov oder	
Medobmočna slikarska razstava JSKD	Knjižnica Makse Samsa	8. november ob 18ih	KMS in Območna izpostava JSKD Ilirska Bistrica	
Koncert Klapa Srdela iz Makarske	Velika dvorana, Dom na Vidmu	9.november ob 19. uri	Občina Ilirska Bistrica	
Rock zabava z DJ-em	Bistro Baladur	10.novembra ob 21:30	Bistro Baladur	
Dan odprtih vrat	sedež Društva diabetikov Il. Bistrica v Levstikovi ulici v Ilirski Bistrici	14. november od 9. do 12. ure	Društvo diabetikov Ilirska Bistrica in ZVC ZD Il. Bistrica	Ivan Bergoč, Andreja Rebec
Predstavitel knjige Bilke v burji (predstavijo se pesnice iz Izole)	Knjižnica Makse Samsa	15. november 2012 ob 18ih	KMS in Območna izpostava JSKD Ilirska Bistrica	
Koncert z gosti	Mala dvorana, Dom na Vidmu	16.novembra ob 19. uri	Kulturno društvo moški pevski zbor Dragotina Ketteja	
Komedija »ZGLEDNA DRUŽINA« avtorice Jadranke Boštjančič	Velika dvorana Dom na Vidmu	17.11.2012 ob 19:00	igralska skupina MŠD Harije	Predprodaja kart OAZA; kontakt 041438732 (Jernej)
Literarno srečanje	Grad Prem	18. november od 14. ure dalje	JSKD, združenje književnikov	
Rock zabava z DJ-em	Bistro Baladur	17.november ob 21:30	Bistro Baladur	
Skupno druženje vseh generacij	Dvorana Doma starejših občanov Ilirska Bistrica	20.november od 16. do 18. ure	Dekanijska karitas DSO Il. Bistrica, Medgeneracijsko središče Samarijan	031 281682 Božidara Česnik
Dan splošnih knjižnic; zaključna prireditev Primorci beremo 2012: gost Ciril Zlobec in predstavitev njegove knjige Trn ali radost v srcu?; Nastop dua Malunca	Knjižnica Makse Samsa	20. november 2012 ob 18ih	KMS	
Koncert Juan Vasle	Velika dvorana, Dom na Vidmu	23.november ob 19.30	JSKD	
Smučarski sejem	Aula, Dom na Vidmu	24. november od 8. do 19. ure	SK Snežnik	
Letni koncert	Mala dvorana, Dom na Vidmu	25. november ob 17. uri	Kulturno društvo ženski pevski zbor Prem	
Glasbena prireditev »V praznične dni«	OŠ Toneta Tomšiča Knežak	30. november ob 18. uri	OŠ Toneta Tomšiča Knežak	
Koncert partizanskega pevskega zbora Ljubljana	Velika dvorana, Dom na Vidmu	1.december ob 19. uri	OZZB Il.Bistrica	
Predstavitel pravljice Marte Bratović: Sinko Martinko in slikarska razstava Romea Volka	Knjižnica Makse Samsa	6. december 2012 ob 18.00	KMS in Območna izpostava JSKD Ilirska Bistrica	

Informacije za objavo v napovedniku sprejemamo do 22. v mesecu po e-pošti: odmevi@ilirska-bistrica.si